

הגדה של פסח

עם המזונות לכל הברכות
בנוסף סגולות והנהגות
מזונות למעל 100 מצוות במהלך הסדר
ומן חידוץ לילדים

מהדורה קמא | ניסן ה'תשפ"ד

שתבה הבורא ויתעלה היוצר אשר ברוב חסדו וטובו זיכנו להוציא זו המהדורה למען תהיה לעיני כל העדה נהירה, על לוח לבנו חקוקה לקיים באהבה ובשמחה דברי רבותינו בהגדה.

במהדורה זו הושקעו זמן ומשאבים רבים להביא ייקר וגדולה למלך מלכי המלכים.

שובצו כוונות במצוות וכן בהזכרת שם ה' בברכות.

חידושים והוספות לנופך כאבני מילואים שוקעו ושאלות ותשובות לכבוד הילדים האהובים בתחתית כל עמוד הובאו.

כדי שנזכה לקיים את מצוות ליל הסדר בהידור ובכוונה, נוסח לשם ייחוד מספר "לשון חכמים" לרבנו יוסף חיים, הובא.

סגולות והנהגות חשובות במהלך ההגדה לתועלת פוזרו, מן הספר "לכתחילה- ליל הסדר" נלקטו.

הלכות הסדר מפי קודשו של ה"בן איש חי" מוצגים לראווה, למען יזכו האנשים והנשים לקיימן בקפידה.

ויהי רצון מלפני מי שממצרים הוציאנו שלא ימוש זיכרון חסדיו יתברך מקרבנו. שנזכה להמשיך שושלת אבותינו, על משכנות הרועים לרעות גדיוותינו ולא תמוש התורה מזרענו עד עולם. אמן!!!

פסח שמח וכשר לכל בית ישראל!

מאור דביר

ארז איתן

עמותת 'בצדקה תכונני'

לפניות בענייני ההגדה:

054-4785404, info@gamah.org

קוראים יקרים!

באם ימצאו טעויות אשר לא מאיתנו מכוונות נודה

שאת עינינו תאירו למען לא תבוא תקלה על ידינו.

בנוסף ברצוננו להודות על ההסכמה להשתמש בתכנים מהספרים החשובים שנעזרנו בהם להגדה, זכות הרבים תעמוד למוחברים:

ספר 'לכתחילה- ליל הסדר'

ספר 'כאשר ציוה השם'

ספר 'מצוות בליל הסדר'

ספר 'לילה כיום יאיר'

עיצוב וגרפיקה- נטלי 053-8299711

כמו כן, דאגנו לנוחיות הקריאה לסמון בתיבות שצריך 'להפריד בין הדברים' שלא תיבלע מילה בסימן זה:
לקיים מצוה

בהגדה משולבים חידות לילדים. יש להכין פרסים וממתקים על מנת שיגלו עניין וישארו ערים. חשוב מאוד! לעמוד על כך שבערב החג, חרף הקושי וריבוי המשימות, הילדים ואף ההורים ימצאו זמן לישון על מנת להגיע רעננים לערב הקדוש.

יש להגיע לליל הסדר מוכנים ובקיאים בידיעת ההלכות ומהלך קריאת ההגדה על מנת להימנע מטעויות ועיכובים.

מוקדש לחזרתם של אחינו ואחיותנו הנתונים בצרה
 ובשביה יוציאם ה' מאפלה לאורה וכן לשמירה על
 הלוחמים וכל המופקדים על בטחון עם ישראל שלא
 ינזקו מן המבקשים רעתם ויתן ה' את אויבנו ומבקשי
 רעתנו למרמס תחת רגילהם. אמן

לעמותת בצדקה תכונני
 להצלחה מרובה להגדיל את מפעל החסד
 ולשמח את בניו ובנותיו של הקב"ה,
 לזכות את הרבים בצדקה לשימה ולקרב את הגאולה

ברכה והצלחה בכל מכל כל לחברי קפ"ז
 מתוך אחדות שלמה ובשמחה רבה

לעילוי נשמת
 ר' יחיא זכריא בן עזואד ז"ל ומרת רומיה בת סאלם ע"ה

לטובת נשמת
 רבי מאיר בעל הנס זיע"א
 רבי שמעון בר יוחאי זיע"א
 רבי מנחם מנדל מרמינוב זיע"א

רפואה שלמה
רוז שושנה
בת לאוני ויקטוריה

רפואה שלמה
נתן בן פנינה

לחזרה בתשובה, הצלחה בחינוך הילדים ולידה קלה
משפחת איתן

לשמירה והצלחת
מאור בן ברוריה

לרפואה שלמה
סיגלית בת דבורה

להצלחה, יראת שמים וזיווגים הגונים
משפחת מהן ומשפחת מאירוב

לזיווג הגון מהרה
הילה בת ציונה

לזיווג הגון מהרה
מרדכי בן דבורה

להצלחת רוזן בן צביה ובני משפחתו
לתשובה שלמה ואמיתית ברכה והצלחה בכל
לחיים בן אלה ובני משפחתו

לזרע של קיימא
וחזרה בתשובה לילדים
איתן בן חנה וגאולה בת אביגיל חיה

להצלחה בכל התחומים למשפחת אמויאל

לעילוי נשמת
מסעוד פרוספר
בן שמחה

לעילוי נשמת
ג'זלייט בת אמה

לרפואה שלמה, בריאות ואריכות ימים
סול בת סעדה

לעילוי נשמת
אמנון בן בלהה ז"ל

לעילוי נשמת
אפרים בן שושנה ז"ל

לעילוי נשמת
יעקב בן עזיזה ז"ל, עובדיה בן מזל ז"ל, אברהם בן
שולמית ז"ל, אסתר בת בכורה ע"ה

לעילוי נשמת
משה בן יהודית, צביה
בת שולמית

לעילוי נשמת
אָסרו יוסי מְלַחזוּ בן
בת שבע ז"ל

לעילוי נשמת
יהודית בת שרה ופנחס
ואביגדור ישראל בן אפרים ופריידי

הצלחה ברוחניות
וגשמיות
ליאת בת דגנית

לעילוי נשמת
דוד בן שמהה
למשפחת בניטה

לשלוש בית וחינוך הילדים ולידה קלה
לאה בת זיוה ורוגן בן בסנדה

לעילוי נשמת
גבזה בן אבזה

לעילוי נשמת
דוד בן רבקה

לע"נ יואב גולוב בן מרים ואברהם
ח' בחשוון תשע"ג

רפואה שלמה
גיורא בן מרגלית

לרפואה שלמה
מינה בת סימה

לרפואה שלמה בכל אבריו וזיווג הגון ויזכה לבית טוב
אבנר מואיז בן ג'ולייט

לרפואה שלמה
קובי חיים
בן סימה דדון

להצלחה ושמירה
ידידיה אורי
בן תהל הי"ו

תשובה ורפואה שלמה
ישארג בת אסצ'לה, אבנט בת זאודה
וכל צאצאיהן

סימני הסדר

ורחץ

קדש

מגיד

יחץ

כרפס

מרור

מוציא מצה

רחצה

צפון

שולחן עורך

מורך

נרצה

הלל

ברך

זרוע - זכר לקרבן פסח. ונבחרה דוקא זרוע, על שם זרוע נטויה שהראה הקב"ה במצרים.

ביצה - בזמן שבית המקדש היה קיים הוקרב קרבן חגיגה יחד עם קרבן הפסח ונאכל לפני אכילת הפסח, כדי שאכילת הפסח תהיה "על השובע". לקרבן זה קראו "חגיגת ארבעה עשר".

מרור - על שום שמדרו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

חרוסת - זכר לטיט שנשתעבדו בו בני ישראל במצרים.

כרפס - תקנת חכמים לאכול ירק טבול במשקה לפני הסעודה, כדי לעורר את התינוקות שלא ישנו וישאלו על כל השינויים והמנהגים שבלילה זה. ונבחר דוקא כרפס, מפני שהוא נוטריקון "ס' פרך", רמז לשישים ריבוא מישראל שעבדו עבודת פרך.

חזרת - זכר לשעבוד מצרים, שתחילתו היה רך וסופו קשה, שכך טבע החזרת - תחילתה מתוק וסופה מר.

תוכן העניינים

- 13.....סדר בדיקת חמץ
- 15.....סדר שריפת חמץ
- 17.....עירוב תבשילין
- 19.....הדלקת נרות
- 20.....קידוש לליל הסדר
- 27.....מגיד
- 59.....ברכת המזון
- 69.....הלל
- 82.....שיר השירים
- 91.....חד גדיא
- 93.....אחד מי יודע?

פסח הוא חג קדוש מאד, שאילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, עדין אנו ובנינו משועבדים היינו גוי בקרב גוי, ולא נתנה לנו תורה ומצוות ולא יזכר שם ישראל והקדוש ברוך הוא הפליא חסדיו עם ישראל הפלא ופלא וחיבה יתרה הראה להם, עד מקום שאין יד שכלנו מגעת, אחת מני אלף אלפים, רק נבין את זאת שעשה עמנו חסד גדול עד אין חקר, והראנו את כבודו ואת גדלו ואהבתו וחיבתו לגודל יכלתו לשדד המערכות והשגחתו פרטית מאשר צונו כל כך בתורתו הקדושה לזכר יציאת מצרים, ועל כל מצוה ומצוה מזכיר זכר ליציאת מצרים. וצונו להיות לזכרון בין עינינו ולאות על ידנו, ונתן לנו שבתות ומועדים שאנו אומרים בקידוש זכר ליציאת מצרים:

ועיקר זכירת יציאת מצרים בכל הימים ומצוות תפילין, הכל הוא כדי שיהי יתן אל לבו הדברים האלה לעומק ולרוחב, וישמח ישראל בעושייו ויבוא ליראה ולאהבה את השם הנכבד והנורא, ולדבקה בו ולעבדו בלבב שלם, כי כן ראוי אחרי הודיע אלהי"ם אותנו אהבתו וחיבתו וגודל יכלתו ועצם השגחתו. וזהו הטעם שיצונו יוצרנו בליל פסח להרבות לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. מלבד שיש סודות עליונים ובונה בשמים עליותיו, ומוסיף כח בפמליא של מעלה כמפורש בלשון הזהר הקדוש פרשת בא שהוא מלהיב את הלב וראוי לקרותו בליל פסח. עוד בה יש טעם לפי הפשט, כדי שירבה לקבוע בלבו ובלב בני ביתו אהבת האל יתברך שמו ויראתו, כי זה כל האדם. וזהו עיקר מצוות הסיפור להגיד לבני ביתו בסיפור יציאת מצרים איך הראנו ה' אלהינו"ו את כבודו ואת גדלו, ואהבתו וחמלתו, ויכלתו והשגחתו, ושעל כן ראוי לנו לעבדו בלבב שלם ולשמור את כל מצוותיו:

{פלא יועץ | ערך פסח}

אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר וצריך שיהיה הבודק טהור מטומאת קרי ומתשמיש המטה, לכן אם אפשר נכון לטבול קודם ובכל מקרה יעשה נטילת ידים קודם הברכה וכנזכר בפוסקים ז"ל וקודם הברכה יאמר בקשה זו.

לְשֵׁם יחוד קדשא בריך הוא ושמינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא אותיות יו"ד וה"א באותיות וא"ו וה"א ביחודא שלים, בשם כל-ישראל, הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה דרבנן לבדק את-החמץ לאור הנר בחורין ובסדקין שברשותנו בליל ארבעה עשר לחדש ניסן אשר הורו לנו רבותינו ז"ל אור לארבעה עשר, בודקין את-החמץ לאור הנר לבער שאר וחמץ הנמצא ברשותנו בחורין ובסדקין כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. לתקן שורש מצוה זו במקום עליון. (יאמר פעמיים): יהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ואחר כך יברך ויבדוק היטב

לכתחילה ראוי ונכון שלא לדבר מואמה שלא מעטן הבדיקה עד לסיום הבדיקה. (שערי ימי הפסח, על"ו) אלו שבדקים את החמץ בהעברה בעלמא רק כדי למצוא את עשרת הפתיתים- קרוב לודאי שהם נכשלים בברכה לבטלה ומבטלים את מצות הבדיקה. (חיד"א, הו"ד באור"צ פ"ו אט"ו, דרך פיקודין, מצוה ט, ליקוטי מהר"ח, סדר בדיקת חמץ).
בדיקת חמץ שנעשית מתוך שמחה ושלוה- מחזקת בלב הילדים את החינוך לראת שמים ולקיום מצוות כדת וכהלכה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד
המנהיג

תקף. בעל היכלת
ובעל המוחות כלם
המשיגים עלינו
בפגרות
(יאהיהוה)

אדון הכל
היה ויהי והיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הברכות

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חֻמֵּץ:

אחר הבדיקה יעשה הביטול והוא מצות עשה דרבנן וקודם הביטול יאמר בקשה זו.
לְשֵׁם יחוד קדשא בריך הוא ושמינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא אותיות יו"ד וה"א באותיות וא"ו וה"א ביחודא שלים (יהוה), בשם כל-ישראל. הריני מקיים מצות עשה דרבנן לבטל שאר וחמץ בליל ארבעה עשר בהדש ניסן כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. לתקן שורש מצוה זו במקום עליון. יהי רצון אמרי-פי והגיון לבי לפניך יהוה יאהרונה צורי וגאלי: יהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

אחר הפדיקה בלילה, מיד יבטלנו, ויאמר "פל-חמירא וכו', וצריך שיבין דמלת
 "חמירא" הוא שם הפולל חמין ושאר, גם יבין דהבטול הוא – שעושהו הפקר ואין
 לו רשות בו. ויאמר הבטול שלש פעמים. (בא"ח צו סעיף ז).

נוסח הביטול:

מי שאומר את נוסח ביטול חמץ
 בארמות, ואינו מבין את ענין
 הביטול, וחשב שאומר איזו
 תחינה- לא יצא ידי חובה אפילו
 בדיעבד (משנ"ב, בתל"ד סקכ"ח)

**פֿל-חמירא דאיפא ברשותי, דלא
 חזיתה ודלא בערתה, לבטיל ולהוי
 פעפרא דארעא.**

ופירושו בלשון הקודש:

**פֿל-חמין ושאר שיש ברשותי, שלא ראיתיו ושלא בערתיו, יתבטל
 ויהיה פעפר הארץ.**

ביום י"ד לקיים מצות הביעור על ידי שריפה והיא מצות עשה מדאורייתא לסברת
חד מאן דאמר וקודם השריפה יאמר בקשה זו: (לשון חכמים שם מו)

לשם יהוד קדשא בריך הוא ושמינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו
ודחילו, ליחדא אותיות יו"ד וה"א באותיות וא"ו וה"א ביחודא שלים
(יהוה), בשם כל-ישראל. הריני מזכין ומזומן לקיים מצות בעור חמץ בשרפה
לשרפו ביום ארבעה עשר להדש ניסן כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון
בוראנו. ויהי רצון מלפניך יהוה יאהרונתי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא חשובה
ומקבלת ורצויה לפניך מצוה זו של שרפת החמץ. ויעלה לפניך פאלו קיימנו מצות
פסילי אלהיהם תשרפון באש. ותבער רוחות הטמאה והקלפה ומל-אויביך (סמאל)
וכל-שונאיך (לילית) מהרה יפרתו, ומלכות זדון הרשעה מהרה תעקר ותשבר
ותכלם ותכניעם במהרה בימינו. על פן נקוה לך, יהוה יאהרונתי אלהינו, לראות מהרה
בתפארת עזך, להעביר גלולים מן הארץ, והאלילים פרות יפרתו, לתקן עולם
במלכות שדי, וכל-בני בשר יקראו בשמה להפנות אליך כל-דשעי ארץ. ימירו
וידעו כל-יושבי תבל, כי לך תכרע כל-ברך, תשבע כל-לשון. לפניך, יהוה יאהרונתי
אלהינו יכרעו ויפלו, ולכבוד שמה יקר יתנו, ויקבלו כלם את-על מלכותך, ותמלוך
עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא, ולעולמי עד תמלוך בכבוד.
כפתוב בתורתך: יהוה יאהרונתי ימלה לעולם ועד: ונאמר. והיה יהוה יאהרונתי למלה על-
כל-הארץ ביום ההוא יהיה יהוה יאהרונתי אחד ושמו אחד:

הריני מזכין לקיים מצות השבתת חמץ כאשר ציוה השם

ואחר כך ישרוף את החמץ

לכתחילה ראוי ונכון לקיים מצות שריפת חמץ בכזית שלם, ולא בחתיכות חמץ שמצטרפות
לכזית.

כששורפים את החמץ- יש לשים לב שהחמץ נשרף לחלוטין ונעשה פחם (משנ"ב סתמ"ה
סק"א), ורק לאחר מכן יאמר את נוסח הביטול.

אחר שריפת חמץ מתעוררת רוח טהרה בעולם, והאוויר נעשה זך ונקי- ועת זו מסוגלת
להעתיר ולהתחנן לפני מלך מלכי המלכים, בבחינת 'שאל מוכני ואתנה'. (צדיקי קמאי)

אחר שריפת החמץ ביום י"ד יבטל החמץ וביטול זה הוא מצות עשה מדאורייתא וקודם הביטול יאמר בקשה זו:

לְשֵׁם יחוד קדשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ, וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ, לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתִיּוֹת וָא"ו וְה"א בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם כָּל-יִשְׂרָאֵל. הֲרִינִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקִים מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְבִטּוֹל שְׂאֹר וְחֻמֵץ בְּיוֹם אַרְבַּעַה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ נִסָּן. כַּאֲשֶׁר צִוֵּנוּ יְהוָה יַאֲהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה: אֲךָ בְּיוֹם הָרֵאשִׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבֵּיתְכֶם. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וְיֵהִי רְצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יְהוָה יַאֲהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵי וְאַלְהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתִּהְיֶה חֲשׂוּבָה וּמְקַבֶּלֶת וּרְצוּיָה לִפְנֵיךָ מִצֻּוֹה זֶה שֶׁל בְּטוֹל שְׂאֹר וְחֻמֵץ בְּיוֹם זֶה כְּאֵלּוּ מִנְּתֵי כָּל-הַכּוֹנֵנוֹת הָרְאוּיֹת לְכוֹן בָּהּ. וְאַתָּה הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא וְהַנּוֹרָא אֶת-גְּבוּרָתְךָ וְלִכְה לִישׁעָתָה לָנוּ. וְתִבְטַל מַחֹת הַטְּמְאָה וְהַקְּלֵפָה הַנִּקְרָאִים שְׂאֹר וְחֻמֵץ, וְכָל-אוֹיְבֵיךָ (סמאל) וְכָל-שׂוֹנְאֵיךָ (לילית) מֵהֵרָה יִמְרָתוֹ, וּמַלְכּוֹת זָדוֹן הַרְשָׁעָה מֵהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר וְתַכְלֵם וְתַכְנִיעֵם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

וּבִטּוֹל וַיֹּאמֶר "כָּל-חֻמֵּירָא" וְכו' שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.

כָּל-חֻמֵּירָא דְאִיכָא בְּרִשׁוּתֵי, דְחֻזִּיתָהּ וְדָלָא חֻזִּיתָהּ, דְּבַעֲרָתָהּ וְדָלָא בַעֲרָתָהּ, לְבִטּוֹל וְלֵהוּי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

וּפִירוּשׁוֹ בְּלִשׁוֹן הַקּוֹרֵשׁ: כָּל-חֻמֵּץ וְשְׂאֹר שֵׁישׁ בְּרִשׁוּתֵי, שְׂרָאִיתִיו וְשִׁלָּא דְאִיתִיו, שְׁבַעֲרָתִיו וְשִׁלָּא בַעֲרָתִיו, יִתְבַטַּל וְיֵהִיָּה כְּעַפְרָא הָאָרֶץ.

אחר הביטול הזה דיום י"ד, יאמר בקשה זו: (לשון חכמים סימן מה)

יְהִי רְצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יְהוָה יַאֲהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּרְחַם עֲלֵינוּ וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלַנּוּ מֵאֲסוּר חֻמֵץ אֲפֵלוּ בְּכָל-שִׁהוּא שְׁנָה זֶה וְכָל-שְׁנָה וְשְׁנָה, כָּל-יָמֵי חַיֵּינוּ. וּכְשֵׁם שֶׁבַעֲרָנוּ הַחֻמֵץ מִרִשׁוּתֵינוּ הַיּוֹם הַזֶּה, כֵּן תִּזְכְּנוּ וְתִסְיַעֲנוּ וְתַעֲזָרְנוּ וְתִתְאַמְצְנוּ לְבַעַר הַיֵּצֵר הָרַע מִקִּרְבָּנוּ.

וְנָא יְהוָה יַאֲהֲרֹנְהוּ הַפְּרֹד־נָא מֵעֲלֵינוּ צַד הָרַע שְׁבִיַצֵּר הָרַע וְתִזְכְּכֵנוּ וְתִלְבְּנֵנוּ בְּכַח הַיֵּצֵר הַטּוֹב. וְתִזְכְּנוּ לִזְכָּר נַפְשֵׁנוּ וְלִהְיֹאִיר בָּהּ וְלִהְיוֹסִיף בָּהּ כַּח וְהָאָרֶה גְּדוּלָּה, וְלִהְתַּקְשֵׁיר לְמַעֲלָה בְּקִדְשָׁה עֲלֵינוּ, וְתַמִּיד תִּשְׁרָה וְתַחֲוֹל עֲלֵינוּ קִדְשָׁה הַעֲלִינָה.

קִדְשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, תָּנוּ חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָה, שְׂמַח

נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ, וְטַהַר לִבְנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת, וְתַעֲזָרְנוּ

עַל-דְּבַר כְּבוֹד שְׂמֵךְ, וְתַמְלֵא מִשְׂאֵלוֹת לִבְנוּ

לְטוֹבָה לְעַבְדְּתְךָ, אָמֵן. יְהִי לְרִצּוֹן

אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן לִבִּי לִפְנֵיךָ,

יְהוָה יַאֲהֲרֹנְהוּ, צוּרֵי וְגֵאֲלֵי:

יש לכוין לפני כל מעשה בהכנות לחג:

**הריני מכוין לקיים מצות כבוד יום טוב ועונג יום טוב
כאשר ציוה השם**

**כמה דקות קודם השקיעה כשמקבל על עצמו את קדושת היום טוב יכוין:
הריני מכוין לקיים מצות תוספת יום טוב כאשר ציוה השם**

**מתחילת היום טוב כאשר נמנע מעשיית מלאכה:
הריני מכוין לקיים מצות שביתת יום טוב כאשר ציוה השם**

אם חל יום-טוב ביום שישי מקיימים מצות עירוב תבשילין:
צריך לערב בפת (שיעור כביצה) ותבשיל (שיעור כזית), והתבשיל טוב
לעשותו ביצים שלוקים קשים דאלו מתקיימים במקומות אלו שהם חמים,
אבל הבשר לא יתקיים בזמן החום שני לילות ושני ימים דאם חל יום טוב
בחמישי ושישי צריך שתשאר חתיכת הבשר ב' ימים ושני לילות, דהיינו עד
ליל שבת, ולכן טוב לעשות מבצים שלוקים כי אלו יתקיימו ולא יתקלקלו.
צריך לשמור עירובו שלא יאבד, ושלא יאכלו אותו עד ליל שבת אחר
חשיכה, ואם אירע לו כך או ששכח ושנג ולא הניח עירוב פה עירנו יע"א
יסמוך על עירוב שלי, כי אנכי הצעיר מזכה ומערב בעד כל השוגגין והאנוסין
ואותם שיתאבד עירובם קודם שבת. (בא"ח שנה ראשונה, צו)

קודם ברכת העירוב יאמר בקשה זו: (כף החיים סימן תקכו ס"ק עה)

לְשֵׁם יחוד קדשא גריף הוא ושמיתתה, בדחילו ודחיימו ודחיימו ודחילו, ליחדא שם יו"ד
 זה"א בוא"ו זה"א ביחדא שלים, בשם כל-ישראל, הריני בא לקיים מצות ערוב
 תבשילין כמו שתקנו חכמים זכרונם לברכה, לתקן את-שרש מצוה זו במקום עליון. (יאמר
 פעמיים) יהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו פוננה עלינו, ומעשה ידינו פוננהו:

ואחר כך לוקח העירוב בידו ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד
הפנהיג

תקיף, בעל תיכלת
 ובעל הכוחות כלם
 המשגיח עלינו
 בפְּרִטוּת
 (יאהויהה)

אדון הכל
 הנה הנה ויהנה
 קב"ה ושכינתה
 (יאהדונה)

נוקח
לפני

מקור
הפרכות

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת עֲרוֹב.

ואחר כך יאמר נוסח ה"עירוב תבשילין" בלשון ארמית, בנוסח המובא ב"בן איש
 חי" (צו סעיף ב). ואם לא מבין לשון ארמית, יאמר בלשון שמבין (שו"ע סימן תקכו
 סעיף יב)

בדין ערובא יהא שרי לנא לאפויי ולבשולי ולאטמוני, (ואם רוצה לשחוט ביום
 טוב-להוסיף: ולמשחט), ולאדלוקי שרגא, ולמעבד כל-צרכנא מיזם טוב לשבת.
 [תרגום] בזה הערוב יהיה מתר לנו לאפות ולבשל, ולהטמין, (ואם רוצה לשחוט
 ביום טוב-להוסיף: ולשחט), ולהדליק נר, ולעשות כל-צרכנו מיזם טוב לשבת.

קודם הדלקת הנרות תאמר האשה תפילה זו: (לשון חכמים ח"ג סימן לב.)

לְשֵׁם יְהוּד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׂמִינְתָּהּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוֹ, לְיַחְדָּא שֵׁם יו"ד וְה"א בּוֹא"ו וְה"א בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם פְּלִי־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנִי מוֹכְנָה וּמְזַמְנָת לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל (שִׁבְת קִדְשׁ) יוֹם-טוֹב, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נִחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹן בּוֹרְאֵי, לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן. (תאמר פעמיים) וְיֵהִי נֵעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה: בְּיוֹם טוֹב שַׁחַל בַּחוּל, קוֹדֵם שֶׁתַּדְלִיק הַנְּרוֹת תַּבְרַךְ, וְאַחֵר כִּךְ תַּדְלִיק.

הריני מזוין לקיים מצות הדלקת נר של יום טוב [אם הל

בשבת- גם נר של שבת] כאשר ציוה השם

בְּרִוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף, בעל תפלה
ובצל הכוחות פלם
הפשיגית עלינו בקרנות
(יאההיהה)

אדון הכל
היה תנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאההנהו)

נוכח
לפני

מקור
התוכחות

אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם-טוֹב.
ואם הל בשבת - תדליק הנרות, ותעצום עיניה אחר ההדלקה, ותברך בנוסח זה:

בְּרִוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף, בעל תפלה
ובצל הכוחות פלם
הפשיגית עלינו
בקרנות
(יאההיהה)

אדון הכל
היה תנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאההנהו)

נוכח
לפני

מקור
התוכחות

אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבַּת וְיוֹם-טוֹב.
ביום טוב הראשון צריך לברך "שהחיינו" בקידוש הלילה, ויש מקומות שהנשים נוהגות לברך "שהחיינו" בהדלקת הנרות, ביום טוב שיש בו "שהחיינו" בקידוש (בא"ה במדבר א). ויש מקומות שאין מברכות "שהחיינו", וכל עיר יעשו כפי מנהגם (חוקי הנשים פרק מא).

בְּרִוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף, בעל תפלה
ובצל הכוחות פלם
הפשיגית עלינו
בקרנות
(יאההיהה)

אדון הכל
היה תנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאההנהו)

נוכח
לפני

מקור
התוכחות

שֶׁהַחֲיֵינוּ וְקִיַּמְנוּ, וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה.

יזהר לקדש מיד כשתחשך, דהיינו אחר צאת הכוכבים (בא"ח צו סיף כח). וקודם הקידוש יאמר בקשה זו (לשון חכמים ח"א סימן ט):

לְשֵׁם יְהוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂמִינְתִּיהּ. בְּדַחֲלוֹ וּדְרַחֲמוֹ. וּדְרַחֲמוֹ וּדְחִילוֹ. לִיְחַדָּא אוֹתֵינִית יו"ד וְה"א בְּאוֹתֵינִית וְא"ו וְה"א. בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יְהוּה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֵנָּה אֲנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה שֶׁל קִידוּשׁ (שְׁבֵת ו) יוֹם טוֹב שֶׁל חַג הַמִּצְוֹת. וְלְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה דְרַבְנָן לְקִדְשׁ עַל הַיַּיִן. וְלִשְׁתוֹת פּוֹס רֵאשׁוֹן מֵאַרְבַּע פּוֹסוֹת יַיִן שֶׁתִּקְנֶנּוּ חֲכָמִים בְּלַיִל חַג הַמִּצְוֹת. מְדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹן בּוֹרְאֵי. לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ פָּאֵלוֹ פּוֹנְתֵי בְּכָל-הַפּוֹנוֹת הָרְאוּיֹת לְכַוֵּן בְּפּוֹס וּבְחֻמְשָׁה אֲצַבְעוֹת הַיָּד הָאוֹחֲזִים בּוֹ. וּבַיַּיִן שֶׁבִּתְּוֹכוֹ וּבְמִזְוִיגָתוֹ בְּמִים. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ פָּאֵלוֹ פּוֹנְתֵי בְּכָל-הַפּוֹנוֹת הָרְאוּיֹת לְכַוֵּן בְּבִרְפַת הַקִּדְוּשׁ מִתְחִילָה וְעַד סוּף. וְכֵאלֹהֵי פּוֹנְתֵי בְּכָל-הַפּוֹנוֹת הָרְאוּיֹת לְכַוֵּן בְּשִׁתְיָהּ שֶׁל הַיַּיִן דְּכּוֹס רֵאשׁוֹן מֵאַרְבַּע פּוֹסוֹת שֶׁתִּקְנֶנּוּ חֲכָמִים בְּלַיִלָהּ הַזֹּאת. וְכֵאלֹהֵי פּוֹנְתֵי בְּכָל-הַפּוֹנוֹת הָרְאוּיֹת לְכַוֵּן בְּמַעֲשֵׂהָ. וְדַבּוּר. וּמְנַחָה. וּמְחֻשְׁבָּה. (יאמר פעמיים): וְיֵהִי נָעִם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה:

וכל אחד מבני הבית ימזוג יין לכוסו, ויעשה מזיגה במים בשלש הפסקות זו אחר זו, ויאחוז הכוס ביד ימין. ובעל הבית – ימזוג לו אחד מבני הבית דרך הירות, גם יקבל הכוס משתי ידיו של הנותן, ויאחזנו רק ביד ימין. ואז בעל הבית יתחיל בקידוש ויכוין להוציא את השומעים ידי חובתם וגם הם יכוונו לצאת ידי חובתם.

הדיני ממוין לקיים מצות קידוש ביום טוב כאשר ציוה השם

חידודון

כמה כוסות יין שותים בליל הסדר?
ארבע.

אם חל פסח בשבת - מתחילים כאן:

מזמזר לְדוֹד, יְהוּרָה יֵאָהֲרֹנְהוּ רְעִי לֹא אֶחָסֶר: בְּנֵאוֹת דְּשֵׂא יִרְבִּיצֵנִי, עַל-מִי מִנְחֹת יְנַהֲלֵנִי: נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב, יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי-צֶדֶק, לְמַעַן שְׂמוֹ: גַּם כִּי-אֵלֶךְ בְּגִיא צִלְמוֹת, לֹא-אֵירָא רַע כִּי-אַתָּה עִמָּדִי; שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעֲנֵתְךָ, הִמָּה יִנְחֵמֵנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחֲךָ נֶגֶד צַרְרֵי; דִּשְׁנַת בְּשִׁמֹן רֹאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה: אֶךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּבוּנֵי כָל-יָמֵי חַיֵּי; וְשִׁבְתִּי בְּבֵית-יְהוּרָה יֵאָהֲרֹנְהוּ לְאַרְךָ יָמִים:

הריני ממוין לקיים מצות 'לקדש את השבת בדברים'; זמור את יום השבת לקדשו כאשר ציוה השם

יום הששי, וימלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מפל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מפל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

אם חל ביום חול - מתחילים כאן:

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוּרָה יֵאָהֲרֹנְהוּ
מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ
אֹתָם בְּמוֹעֲדָם. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶת מוֹעֲדֵי יְהוּרָה יֵאָהֲרֹנְהוּ אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. סִבְרֵי מָרְנָן. עוֹנִים לְחַיִּים

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

יחיד הפנהיג

פקוד, בעל הכולת
ובעל הפוחות כלם
הפשיגים עלינו בפרטות
(אהיהויה)

אדון הכל
הזה הנה ויהיה
קביה ושכינתה
(אהיהויה)

נזכה
לפני

מקור
הפרכות

חידודון

מדוע בעת שתיית הכוס אנו מסבים (מטים) את גופנו?
כי זוהי דרך חרות.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף, בעל היכולת
ובעל הכוחות כלם
הפשיט עלינו
בפְּרִטוֹת
(יאהרונה)

אדון הכל
הנה הנה ויהנה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הפְּרִיטוֹת

אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל עָם, וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן, וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יְהוָה יֵאֱהָרֹנָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בְּשַׁבָּת:
שַׁבָּתוֹת לְמַנְהָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן,
(בְּשַׁבָּת: אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה ו) אֵת יוֹם חַג הַמִּצְוֹת הַזֶּה, וְאֵת יוֹם
טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתְנוּ, בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ,
זָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשַׁת מִכָּל
הָעַמִּים. (בְּשַׁבָּת: וְשַׁבָּתוֹת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ (בְּשַׁבָּת: בְּאַהֲבָה
וּבְרַצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַנְּחַלְתָּנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ הָעוֹלָם (בְּשַׁבָּת: הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים.

אדון הכל
הנה הנה ויהנה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הפְּרִיטוֹת

אם חל במוצאי שבת - מוסיפים:

הַדִּינִי מִמּוֹיֵן לְקִיּוּם מִצְוֹת הַבְּדִלָה בֵּין קוֹדֶשׁ לְקוֹדֶשׁ כְּאֲשֶׁר צִוִּיתָ
הַשֵּׁם

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף, בעל היכולת
ובעל הכוחות כלם
הפשיט עלינו
בפְּרִיטוֹת
(יאהרונה)

אדון הכל
הנה הנה ויהנה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הפְּרִיטוֹת

בוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. (יש לברך על הַנֶּר שֶׁהוֹדֵלַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְכַבוֹד הַיּוֹם-טוֹב,
אִין לְהַדְלִיק אֵשׁ מִנְּפִירוֹר אוֹ מִצִּית).

חידודון

מהי כמות היין אותה יש לשתות בהסבה?
86 גרם (גימ' כוס).

פָּרוּף אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף. בעל תיכלת
ובעל הפוחות פלם
המשגיח עלינו
בקרטות
(יאהויהה)

אדון הכל
היה הנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוקה
לפני

מקור
הפרכות

המבדיל בין קדש לחל, ובין אור לחשך, ובין ישראל לעמים, ובין יום
השביעי לשישת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב
הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. והבדלת
וקדשת את עמך ישראל בקדשתך.
פָּרוּף אֶתָּה יְהוָה הַמְּבַדֵּל בֵּין קָדֵשׁ לְקָדֵשׁ.

אדון הכל
היה הנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוקה
לפני

מקור
הפרכות

בכוס ראשונה – יש להודות על היציאה מהעבודת הקשה

פָּרוּף אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף. בעל תיכלת
ובעל הפוחות פלם
המשגיח עלינו
בקרטות
(יאהויהה)

אדון הכל
היה הנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוקה
לפני

מקור
הפרכות

שֶׁחֵינּוּ וְקִיְמָנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה.

הריני מכויין לקיים מצות כוס ראשון מארבעה מוסות

כאשר ציוה השם

שׁוֹתִים בּוֹס רֵאשׁוֹנָה בְּהַסְבָּה לְשִׁמְאֵל, וְאֵינוּ מְבַרְךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה.

הריני מכויין לקיים מצות הסיבה כאשר ציוה השם

כשנוהר לא להסב על צד ימין מקיים ונשמרתם מאד לנפשותיכם:

הריני מכויין לקיים מצות רק השימור לה ושימור נפשך מאד

כאשר ציוה השם

הריני מכויין לקיים מצות ובחרת בחיים כאשר ציוה השם

הריני מכויין לקיים מצות ושימחת בחגך כאשר ציוה השם

אין מעבירים על המצוות: יסדר הקערה לפניו בענין שאין צריך לעבור על
המצוה, דהיינו הכרפס יהא למעלה מן הכל, והחומץ סמוך לו יותר מן המצה,
והמצות מן המרור והחרוסת, והם יהיו יותר קרובים אליו מן הבשר והביצה:

חידודון

מדוע הסיבה נעשית לצד שמאל דוקא?

חשש שמא יקדים קנה (הצינור שדרכו נכנס האויר לריאות) לושט
(הצינור שדרכו נכנס האוכל לקבה) ויחנק חס ושלום.

הריני מכוין לקיים מצות ושְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיהָ

הַשֵּׁם

כל מצוות הסדר - יקיים אותן בכוונה שלמה, ביראה ובשמחה, ויכוין לקיים מצוות עשה:

הריני מכוין לקיים מצות וּלְעַבְדוֹ בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשֵׁיכֶם; אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיךָ תִּירָא; עֲבָדוּ אֶת יְהוָה בִּירְאָה; עֲבָדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה; וְאֶהְבֵּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיהָ הַשֵּׁם

יטול ידיו לצורך טיבול הכרפס בחומץ או במי מלח, כי כל דבר שטיבולו באחד משבעה משקין שסימנם 'יד שחט דם' [יין, דם, שמן זית, חלב, מל, דבש דבורים, מים] צריך נטילה. ואשרי הנזהר ליטול ידיו לטיבול משקה בכל השנה (בא"ח צו סעיף לא)

קודם שיטול ידיו יאמר בקשה זו:

לְשֵׁם יְהוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ. בְּדַחֲלוֹ וְדַחֲמִימוֹ. וְדַחֲמִימוֹ וְדַחֲלוֹ. לְיַחְדָּא אוֹתֵיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתֵיּוֹת וּא"ו וְה"א. בִּיְחֻדָּא שְׁלִים (יְהוָה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקִים מִצְוֵה דְרַבְּנֵן לְרַחוּץ יְדֵי קוּדְם טְבוּל הַכַּרְפֵּס בְּמִשְׁקָה. כַּאֲשֶׁר תִּקְנֵנו חֲכָמִים זְכוּרֵנו לְבִרְכָה בְּלִיל חֵג הַמִּצְוֹת. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וּלְעֹשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵי. לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ מִצְוֵה זוּ בְּמִקּוּם עֲלִיוֹן. (ויאמר שתי פעמים) וְיְהִי נֵעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה:

חידודון

האם מברכים על נטילה זו? מדוע?
לא. מכיוון שלהלכה נפסק שיש לברך רק למי שאוכל פת בשיעור
כ"ביצה" (56 גרס).

הריני מכוין לקיים מצות נטילת ידים כאשר ציזה השי

בנטילת ידים לכרפס ראוי לכון
בפירוש שלא לצאת בנטילו זו
ידי חובת נטילת ידים לסעודה.
(פמ"ג, סתע"ג במשבצות זהב סוף
סק"א)

יטול ידיו בכלי, שלש פעמים על יד ימין
ושלש פעמים על יד שמאל, כמו לפני
הסעודה, וינגבם. ויזהר לא לברך על נטילת
ידים' בהרגלו.

יקח כרפס פחות מכוזית, שלא יתחייב בברכה אחרונה ויברך עליו בורא פרי
האדמה, ויכוין לפטור המרור ויטבול אותו בחומץ ויאכלנו בלא הסיבה, ויזהר שלא
יאכל כל הכרפס שיש בקערה אלא ישאר בקערה מהכרפס עד אחר המוציא, שהרי
צריך שיהיה סוד הקערה שלם עד לאחר אכילת מצה ומרור (בא"ח צו סעיף לב)

לאחר הנטילה – קודם שיטבול הכרפס יאמר בקשה זו:

לְשֵׁם יְהוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁמְנִיתִיה. בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ.
וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ. לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתִיּוֹת וָא"ו וְה"א.
בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרִינִי מוֹכֵן לְקִיּוֹם מִצְוֹת עֲשֵׂה
דְּרַבְנָן לְאֶכּוֹל כְּרַפֵּס בְּלִילָה הַזֹּאת וּלְטַבְלוֹ בְּמִשְׁקָה. כְּמוֹ שֶׁתִּקְנֶנּוּ חֲכָמִים
זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וּלְעֹשֵׂי רִצּוֹן בּוֹרְאֵי. לְתַקֵּן
שְׂדֵשׁ מִצְוֹה זוֹ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן. וְיִהִי רִצּוֹן מִלִּפְנֵיךְ יְהוָה יִאֲחָזְנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שִׁיעֲלֵה לִפְנֵיךְ כָּאֵלֹהֵי פִּנְתֵי כָּל הַפְּנוּת הַרְאוּיֹת לְכַוֵּן בְּבִרְכָה
וּבְאִמְלֵה שֶׁל הַכְּרַפֵּס בְּלִילָה הַזֹּאת. וְהֲרִינִי מוֹכֵן לְפִטוֹר בְּבִרְכָה זוֹ שֶׁאֲבָרְךָ
עַל הַכְּרַפֵּס גַּם אֶת אִמְלֵת הַמְּרוֹר אֲשֶׁר אוֹמֵל בְּלִילָה הַזֹּאת. (יאמר פעמיים)
וְיִהִי נֶעֱמַ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
פּוֹנְנָה:

חידודון

למה רומז הכרפס? כרפס זה אותיות ס-פ-ר. לרמז על ששים ריבוא
(600,000) שהיו עבדים במצרים
מהי כמות הכרפס אותה מותר לאכול?
פחות מכזית (27 גר')

הריני מכוין לקיים מצות כרפס וטיבולו כאשר ציוה השם

יטבול מעט כרפס בחומץ או במי מלח ויכוין לפטור בברכה גם את המרור:
פְּרִיף אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

יחיד הפנהיג

תקוף, בעל תכלת
 ובעל הכוחות כלם
 המשיג עלינו
 בפרטות
 (אאהיהיה)

ארוך תכל
 תנה ויהיה
 קב"ה ושכינתה
 (אאהויה)

נוקח
 לפני

מקור
 התרכות

(ויאכל ללא הסבה).

לפני מצות יחץ יאמר בקשה זו:

לְשֵׁם יחוד קדשא פריף הוא ושכינתיה. בדחילו ורחימו.
 ורחימו ודחילו. ליחדא אותיות יו"ד וה"א באותיות וא"ו
 וה"א. ביחודא שלים (יהוה) בשם כל ישראל. הריני מוכן לקיים בליטה
 הזאת של חג המצות. מצות יחץ בצורת "ה". במצה השנייה הרומזת
 לבינה שהיא בסוד "ה". והריני מחבר חלק הדל"ת הרומז למלכות. עם
 המצה הראשונה העליונה הרומזת לחכמה הנקראת יו"ד. ומפתח יהוה
 יאהרונה בתקמה יסד-ארץ. והריני מצניע חלק הוא"ו לאפיקומן. ויעלה
 לפניך פאלו פונתי בכל הפונות הראויות לכון במצה זו. (יאמר פעמיים) ויהי
 נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו פוננה עלינו ומעשה ידינו פוננהו:

הריני מכוין לקיים מצות לחצות המצה האמצעית

כאשר ציוה השם

יקח מצה האמצעית ויחלקנה לשתיים, ויתן חציה הגדול לאחד מהמסובין
 להצניעו לאפיקומן, וחצי השני הקטן יניח בין שתי המצות השלימות, וכפי הסוד
 יחלקנה להאמצעית צורת ד"ו וציור של ו' יניח לאפיקומן וצורת ד' יניח בין
 המצות (בא"ח צו סעיף לג)

חידודן

מדוע מצפנים לאפיקומן את החלק הגדול ואילו את החלק הקטן
 משאירים כ"לחם עוני"? כי אין דרכו של עני לאכול אלא פרוסה קטנה.
 ועוד, הוא חושש שמא למחר לא ימצא מה לאכול.

אח"כ יאמר ההגדה שהיא סיפור יציאת מצרים והוא מצות עשה מן התורה וצריך לאומרה בקול רם בסוד קול ודבור (לשון חכמים היא סימן נב)

יאמר בקשה זו (לשון חכמים היא סימן נב)

כותב האור החיים הקדוש (שמות יג, ה) שיש חובה על כל אב לספר לבניו בליל הסדר - שליל התקדש חג האיר ליוצאים ממצרים כשמש בצהריים בתקופת תמוז שנאמר: 'והגדת לבנך ביום ההוא' - שאותו לילה היה בבחינת 'היום ההוא' שהאיר כיום.

לְשֵׁם יְחִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ. בְּדְחִילוֹ וְדְחִימוֹ. וְדְחִימוֹ וְדְחִילוֹ. לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתִיּוֹת וָ"ו וְה"א. בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יְהוּה) בְּשֵׁם פֶּל יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְסַפֵּר בְּיַצִּיאת מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּאת שֶׁהִיא לֵיל חַג הַמִּצְוֹת. כְּמוֹ שְׂצַנְנֵנוּ יְהוָה יֵאָהֲרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ

הַקְּדוּשָׁה וְהַגְּדַת לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה יֵאָהֲרֵנוּ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רִנָּה לְיוֹצְרֵי וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵי. לְתַקֵּן שׁוֹרֵשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמִקּוּם עֲלִינוּ. וְיִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהִיָּה חֲשׂוּבָה וּמְקַבֶּלֶת וְרְצוּיָה לְפָנֶיךָ מִצְוָה זוֹ שֶׁל סִפּוּר יַצִּיאתֵנוּ מִמִּצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּאת. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ פְּאֵלֵינוּ פּוֹנְתֵי בְּכָל-הַפּוֹנּוֹת הָרְאוּיֹת לְמוֹן בְּמַעֲשֵׂה וְדַבּוּר וּמוֹנָה וּמַחֲשֵׁבָה וְרַעֲיוֹתָא דְלִבָּא. (יאמר פעמיים) וְיִהְיֶה נֶעֱם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָהוּ:

ואח"כ ילמדו ההגדה בקול רם

חידודון

מה קוראים בליל הסדר?
הגדה של פסח

כשאומר הא לחמא עניא יגביה הפרוסה, ויאמר הא בצירי, ומנהגנו לכפול פסקא זו שלש פעמים, ואח"כ יצוה להניח הקערה בסוף השלחן, גם ימוגו הכוס ויניחו לפניו כדי שישאלו ויאמרו "מה נשתנה", וכשיתחיל לומר עבדים מנישים הקערה לפניו, וכשאומר אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן מנהג יפה לאחוזו חצי המצה הטמונה לאפיקומן להראות לבני המסיבה שהוא זכר לפסח וכנזכר בספר תניא, וכשמגיע ל"מצה זו", יגביה המצה השלימה העליונה שלפניו לחיבוב מצוה, וכן הוא הדין כשיגיע למרור זה, אבל כשאומר "פסח שהיו אבותינו אוכלין" לא יאחוזו הזרוע בידו אלא יראנו בלבד, וכשיגיע להיא שעמדה, יאחוזו בידו הכוס שמוגו לו, ויכסה הפת, ויזהר לכסות הפת בכל עת שלוקח הכוס בידו (בא"ח צו סעיף לז)

ימוגן לקיים 28 מצוות באמירת ההגדה:

הדיני ממויגן לקיים מצוות:

סיפור יציאת מצרים; והגדת לבנה; וש'מחת בחגך; למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים; אנכי יהוה אלהיך; לא יהיה לך אלהים אחרים על פני; ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים; כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך; וידעת כי יהוה אלהיך הוא האלהים; השמר לך פן תשפח את יהוה אשר הוציאך מארץ מצרים; זכירת ה' - וזכרת את יהוה אלהיך; דבקות בה' - ובו תדבק; אמירת פסח, מצה, מרור - ואמרתם זבח פסח הוא ליהוה אשר פסח על בתי בני ישראל וגו'; איסור שיחת דברים בטלים - האמנם אלם צדק תדברון; ודברת בם; סוד מדע ועשה טוב; שנאו רע ואהבו טוב; ראיית עצמו כאילו הוא יצא ממצרים - והגדת לבנה ביום ההוא לאמר וגו'; וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו'; הכרת חסדי ה' - וזכרת את כל הדרך אשר הליכך וגו'; הכרת חסדי ה' עם אבותינו שהוציאם בחודש האביב - היום אתם יצאים בחדש האביב; סיפור חסדי ה' ונפלאותיו - ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וגו'; אלהים למדתני

מִנְעוּדֵי וְעַד הַנָּה אֲגִיד נִפְלְאוֹתֶיךָ; מִסְפָּרִים תְּהַלֹּת יְהוָה וְעִזּוֹזוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה; וְלֹא יִשְׁכַּחוּ מֵעַלְלֵי אֵל; הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ
בְּשִׁמוֹ וּגְוֹ; חֲסֵדֵי יְהוָה אֲזַמִּיר תְּהַלֵּת יְהוָה וּגְוֹ; וְאֲנִי תָמִיד אֵיחָל
וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהַלְתֶּךָ; כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם

הָא לַחֲמָא עֲנִיָּא דִּי אָכְלוּ אַבְהַתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם,
כָּל דְכַפְּיִן יְתִי וְיִמְכּוּל, כָּל דְצָרִיף יְתִי וְיִפְסַח. הַשְׁתָּא
הַכָּא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, הַשְׁתָּא הַכָּא עֲבָדִי,
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין. (יאמר שלש פעמים)

מוזגין כוס שנייה לבעל הבית בלבד ולא לשאר המסובין (כה"ח תענ ס"ק קמ"ד)
יצוה להניח הקערה בסוף השלחן, גם ימוזגו הכוס ויניחו לפניו כדי שישאלו
ויאמרו "מה נשתנה" (בא"ח צו' לג)
שואלים הבנים 'מה נשתנה', אם לא שואלים מעצמם – אביהם מלמדם, אם אין
לו בנים – אשתו שואלתו, ואם לאו – הוא שואל את עצמו. ואפילו תלמידי חכמים
שואלים זה לזה 'מה נשתנה' (שו"ע תענ סעיף ז)

מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת? שְׁבֹכֵל
הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מִטְּבִילִין אֲפִילוּ פַּעַם אַחַת,
וְהַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים?

שְׁבֹכֵל הַלֵּילוֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין חֲמִץ אוּ מִצָּה,
וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה?

שְׁבֹכֵל הַלֵּילוֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יְרֻקוֹת, וְהַלֵּילָה הַזֶּה
מְרֹזֵר?

חידודון

באיזה ארץ היו עם ישראל עבדים?
מצרים.

שֶׁבֶכַל הַלֵּלוֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵיין וּבֵין מְסַבִּין, וְהַלֵּלָה הַזֶּה כָּלְנוּ מְסַבִּין?

מחזירים הקערה למקומה ואומרים ההגדה, ותהיה המצה מגולה בשעת אמירת ההגדה ורק בעת שיאחו הכוס בידו יכסנה (בא"ח שם)

עֲבָדִים הֵיינו לַפְרָעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, עַדִּין אֲנַחְנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשַׁעֲבָדִים הֵיינו לַפְרָעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֵפִילוּ כָּלְנוּ חֲכָמִים כָּלְנוּ גְבוּרִים כָּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֵרי זֶה מְשַׁבֵּחַ.

מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ וּרְבִי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וּרְבִי עֲקִיבָא וּרְבִי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבֵנֵי בֵּרֶק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלֵּלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: רְבוּתֵינוּ! הֲגִיעַ זְמַן קְרִיאַת שִׁמְעַ שֶׁל שִׁחְרִית. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: הֵרי אֲנִי כָּבֹן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שִׁתְּאֹמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלֵּלוֹת, עַד שֶׁהִרְשָׁה בֶּן זוּמָא, שֶׁנֶּאֱמַר: לְמַעַן תִּזְכּוּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ

חִידוּדוֹן

באיזה עיר היו מסובין רבי עקיבא ורבי טרפון ורבי אלעזר בן עזריה?
בני ברק.

- הַיָּמִים, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ - הַלֵּילוֹת. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: יְמֵי
 חַיֶּיךָ - הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ - לְהַבִּיא לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ.
 בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, בְּרוּךְ הוּא, בְּרוּךְ שֶׁנֶּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
 בְּרוּךְ הוּא.

כנגד ארבעה בניס ד'ברה תורה.

מי הם ארבעת הבנים שבעם ישראל?

בעם ישראל עד ביאת המשיח יהיו תמיד שלושה סוגי אנשים ועוד אחד.
 לאותם שלושה סוגים חילק יעקב אבינו את משפחתו בעת שנפגש עם עשו
 אחיו. הם נזכרים בפסוק (בראשית לג, ב):
 'וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יְלָדֵיהֶן רֵאשֻׁנָה, וְאֶת לָאָה וְיְלָדֵיהָ אַחֲרָנִים, וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף
 אַחֲרָנִים.'

חלק אחד שכמונו מורכב עם ישראל הוא תלמידי החכמים, הם הנקראים בתורה בשם
 המיוחד 'ישראל'. הם עומדים בגלות אחרונים - שפלים ונבזים בעיני כל, ורמוזים בפסוק
 במילים: 'וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרָנִים'. הם שייכים לקבוצת ה'חכם'.

בעם ישראל יש חלק נכבד שאינם תלמידי חכמים, אך הם יהודים טובים מהדרים במצוות
 ומכבדים את התורה. הם נקראים בתורה בשם 'עמ'י', כי מצד אחד הם עמי-הארץ, אך
 מצד שני הם שייכים בקשר עז אל הקדוש ברוך הוא, מעמדם בגלות ביעונו, הם אינם ראשי
 העם בגלות ומצד שני אינם מושפלים לגמרי, התורה רמזה עליהם במילים: 'וְאֶת לָאָה
 וְיְלָדֵיהָ אַחֲרָנִים'. הם שייכים לקבוצת ה'תם'.

בראש העם בזמן הגלות עומדים ה'ערב-רב', נשמות האומות שנתערבו בעם ישראל
 ומקלקלות את עמנו הקדוש בכפירה ובמעשים רעים. הם נקראים בתורה בשם 'העם', עם
 באופן כללי שאיננו משויך לקדוש ברוך הוא אישית כבן אהוב, התורה רמזה עליהם במילים:
 'אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יְלָדֵיהֶן רֵאשֻׁנָה'. הם שייכים לקבוצת ה'רשע'.

המין הרביעי אינו נזכר בתורה בכינוי בפני עצמו, הוא מין חסר שייכות, ובידו לקבוע את
 שייכותו לפי מעשיו, הוא 'אינו יודע לשאול', אדם חסר זהות וחסר מוהת.
 כל אחד מבני ישראל שייך מצד שורש נשמתו לאחת מקבוצות אלו, ובדרך כלל תהיה
 התנהגותו לפי דרך הקבוצה שאלה משתייכת נשמתו. אלא שכמעט כל אדם מישראל
 מסוגל ויכול לפעול במעשיו הטובים נגד טבעו ולתקן את פגמי נשמתו עד שיהיה מגדולי
 וחכמי הדור (שער הגלגלים לא, מה, הגר"א תקו"ח עט, א).

סַנְגָד אַרְבַּעַה בָּנִים דְּבָרָה תּוֹרָה: אֶחָד חֶכֶם, וְאֶחָד
רָשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשֵׂאוֹל.

חֶכֶם מָה הוּא אוֹמֵר?

מָה הַעֲדוּת וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֶתְכֶם? אַף אַתָּה אֲמוֹר לוֹ מַה־לְּכוּת הַפֶּסַח:
כְּשֶׁאוֹמַר 'אֵין מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אִפְיִקוּמִין, מִנְּהַג יִפָּה לֵאחֻזוֹ חֲצִי הַמִּצְוָה
הַטְּמוּנָה לֵאִפְיִקוּמִין, לְהִרְאוֹת לְבָנֵי הַמְּסִיבָה שֶׁהוּא זָכָר לַפֶּסַח (בִּא"ח שֵׁם לֵג)
אֵין מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אִפְיִקוּמִין.

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר?

מָה הָעֲבוּדָה הַזֹּאת לָכֶם? לָכֶם - וְלֹא לוֹ. וְלִפִּי שֶׁהוֹצִיא אֶת
עַצְמוֹ מִן הַכֶּלֶל, כָּפַר בְּעַקְרָה. אַף אַתָּה הִקְהָה אֶת שְׂנִיּוֹ,
וְאֲמוֹר לוֹ: בְּעִבוּר זֶה עָשִׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם, לִי
- וְלֹא לוֹ. אֵלֹהֵי הַיָּהּ שֵׁם, לֹא הָיָה נִגְאָל.

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר?

מָה זֹאת? וְאֲמַרְתָּ אֵלָיו: בְּחֻזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם,
מִבֵּית עַבְדִּים.

וְשִׂאינו יודע לְשִׂאול?

אֶת פֶּתַח לוֹ. שִׁנְאָמֹר: וְהַגִּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעִבּוֹר זֶה עָשִׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. יְכוּל מִרְאֵשׁ חֲדָשׁ? תִּלְמוּד לֹמֵר בַּיּוֹם הַהוּא. אִי בַּיּוֹם הַהוּא יְכוּל מִבְּעוֹד יוֹם? תִּלְמוּד לֹמֵר בְּעִבּוֹר זֶה. בְּעִבּוֹר זֶה - לֹא אָמַרְתִּי, אֶלָּא בְּשָׂעָה שִׁמְצָה וּמְרוֹר מִנַּחִים לְפָנֶיךָ.

מִתְחַלָּה עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְעַכְשָׁיו קָרְבָנוּ הַמְּקוֹם לְעֲבוֹדָתוֹ. שִׁנְאָמֹר: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם: כֹּה אָמַר יְהוָה יְיָהוּוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעִבְרַת הַנְּהַר יִשְׁבּוּ אֲבוֹתֵיכֶם מִעוֹלָם, תָּרַח אָבִי אֲבָרָהָם וְאָבִי נַחֲוֹר, וַיַּעֲבִדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרָהָם מִעִבְרַת הַנְּהַר, וְאוֹלַךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן, וְאָרְבָּה אֶת זְרַעוֹ, וְאָתָּן לוֹ אֶת יַצְחָק, וְאָתָּן לְיַצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו, וְאָתָּן לְעֵשָׂו אֶת הָר שִׁעִיר לְרִשְׁתּוֹ אוֹתוֹ, וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ מִצְרַיִם. בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת הַקִּיץ, לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שִׁנְאָמֹר לְאֲבָרָהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים. שִׁנְאָמֹר: וַיֹּאמֶר לְאֲבָרָם: יָדַע תִּדְעַ, כִּי גַר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם,

חִידוּדוֹן

"את פתח לו" למה לא נאמר "אתה פתח לו"? אלא אומרת ההגדה בדרך כלל האשה מדברת ומארכה בדברים עם הילדים ואילו האבא קצר רוח עונה מהר. לכן אומרת ההגדה אתה צריך להתנהג כמו אשה (את) ולהיות סבלני ולהאריך בדברים

וְעַבְדוּם וְעֵנּוּ אֶתְּם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר
יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי, וְאַחֲרָי בֶן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל.

יכסה את המצות ויאחזו את הכוס בידו הימנית, ויאמר (בא"ה שם)

וְהִיא שְׁעֵמְדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שְׁלֵא אֶחָד בְּלֶבֶד
עֵמֵד עָלֵינוּ לְמִלּוֹתֵנוּ, אֶלָּא שְׁבִכָל הַזֶּר וְדוֹר
עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְמִלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

בזכות לבן הייתה יציאת מצרים!

נעמיק עוד ונראה איך גלגל הקדוש ברוך הוא, שלא רק שהצילנו מיד לבן, אלא כל שמחתנו
הלילה הזה ביציאתנו ממצרים בניסים ונפלאות הייתה דווקא על ידי רמאותו של לבן!

וזאת כיצד?

חכמים זכרונם לברכה אמרו (שבת, ב) כי כל הירידה למצרים התגלגלה ובאה לעולם בגלל
שינוי והעדפה ששינה יעקב אבינו בין בניו, כאשר נתן ליוסף כתונת פסים, ומשום כך התקנאו
בו אחיו, עד שנאלץ יעקב לרדת למצרים ושם נשתעבדו בניו עד שיצאו משם.
מה הרגיז את האחים באותה כתונת פסים? הם התרעמו מדוע בן הזקונים הקטן מהם
בגילו זוכה להעדפה עליהם שהם הגדולים והנכבדים ממנו. לז לא היה לבן מחליף את
רחל בלאה, והיה נותן ליעקב כמסוכם בליל הכלולות הראשון את רחל בתו לאשה, היה
יוסף בנה - הבן הבכור, ואז אם היה יעקב מעדיף אותו ונותן לו כתונת פסים בשונה משאר
האחים, לא הייתה בליבם כל תרעומת על כך, כי מדרך העולם להעדיף בן בכור על
הצעירים ממנו.

רק משום שהחליף לבן את רחל בלאה נולד ראובן בראשונה והיה הוא הבכור, כתוצאה
מכך קנאו האחים ביוסף... עד שהתגלגל הדבר וירדו ישראל למצרים. הווי אומר, שכל
יציאת מצרים הייתה "בזכות" רמאותו של לבן הארמוני! הוא גלגל ברשעתו את כל הניסים
הנפלאות היד החזקה והזרוע הנטויה שראינו במצרים!

(בית אהרן)

היש חסד ה' גדול מזה?...

חידודון

למה קוראים לפסח פסח?

א. ה' פסח (דילג) על בכורי ישראל ולא הרג אותם.

ב. פסח מלשון פה-סח שצריך להסיח ולדבר הרבה בהגדה על יציאת מצרים.

צֵאת וּלְמַד מֶה בִּקְשׁ לִבְּן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ. שִׁפְרָעָה לֹא גָזַר אֱלֹהִים עַל הַזְּמָרִים, וְלִבְּן בִּקְשׁ לַעֲקֹר אֶת הַפֶּלֶל, שִׁנְאַמַּר: אֲרָמִי אֲבִד אָבִי, וַיֵּרֵד מִצְרַיִמָּה, וַיִּגַּר שָׁם בְּמַתֵּי מְעַט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עַצוּם וְרַב.

וַיֵּרֵד מִצְרַיִמָּה - אָנוּס עַל פִּי הַדְּבָר. וַיִּגַּר שָׁם - מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יֵרֵד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלֵא לְגוֹר שָׁם, שִׁנְאַמַּר: וַיֹּאמְרוּ אֵל פֶּרְעָה, לְגוֹר בְּאֶרֶץ פְּאָנוּ, כִּי אֵין מוֹדָעָה לְצֹאֵן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ, כִּי כָּבֵד הָרַעֲב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁוֹן.

בְּמִרְתִּי מְעַט - כְּמוֹ שִׁנְאַמַּר: בְּשִׁבְעִים נַפְשׁ יֵרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה, וְעַתָּה שִׁמְךָ יְהוּרָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב.

וַיְרִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל - מְלַמֵּד שֶׁחַיֵּי יִשְׂרָאֵל מְצַיְנִים שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל וְעַצוּם, כְּמוֹ שִׁנְאַמַּר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם.

וְרַב - כְּמוֹ שִׁנְאַמַּר: רַבְּבָה כְּצִמְחַת הַשִּׁדָּה גִּתְתִּיךָ, וַתִּרְבִּי, וַתִּגְדְּלִי, וַתִּבְאֵי בְּעַדֵּי עַדְיִים, שִׁדִּים נִכְנָנוּ, וַשְׁעָרֶךָ צִמְחָה, וְאֶת עֵרֶם וְעֵרְיָה. וְאֶעֱבֹר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָךָ, וְאֶמַר לָךְ: בְּדַמְיָךָ חַיִּי. וְאֶמַר לָךְ: בְּדַמְיָךָ חַיִּי.

חידודון

מהם המילים שצריך משה להגיד כדי שידעו שהוא מושיען של ישראל?
פקוד פקדתי.

וַיִּרְעוּ אֶתֵנוּ הַמִּצְרִים, וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה:

וַיִּרְעוּ אֶתֵנוּ הַמִּצְרִים - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: הִבֵּה נִתְחַכְמָה לּוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה, וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ.

וַיַּעֲנוּנוּ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁיִמוּ עָלֵינוּ שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלוֹתָם, וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה אֵת פֶּתָם וְאֵת רַעְמִסִּס.

וַיִּרְגְּמוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּפָּרָךְ.

וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה ^{יֵאֱהָדוּנְהוּי} אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְהוָה ^{יֵאֱהָדוּנְהוּי} אֶת קִלְנוּ, וַיִּרְא אֶת עֲנִינֵנוּ וְאֵת עֲמַלְנוּ וְאֵת לַחֲצֵנוּ: וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה ^{יֵאֱהָדוּנְהוּי} אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה וַיִּזְעַקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבָדָה.

וַיִּשְׁמַע יְהוָה ^{יֵאֱהָדוּנְהוּי} אֶת קִלְנוּ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֵת יַעֲקֹב. וַיִּרְא אֶת עֲנִינֵנוּ - זֶה פְרִישׁוֹת דָּרָךְ אֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי

חִידוּדוֹן

איזה עוד נס גדול נעשה לעם ישראל בליל הסדר?
נס פורים (עפ"י סדר עולם רבה)

יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים. וְאֵת עַמְלֵנוּ - אֱלֹהֵי הַבְּנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאֻרָה תִּשְׁלִיכֶנּוּ וְכָל הַבַּת תִּתְחַיֵּן. וְאֵת לַחֲצֵנוּ זֶה הַדְּחַק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרִים לֹחֲצִים אוֹתָם.

וַיִּזְצַיְנוּ יְהוָה יֵהוּרָה יֵהוּרָה מִמִּצְרַיִם - בְּיַד חֲזָקָה, וּבְזִרְעַ נְטוּיָה, וּבְמָרָא גְדוֹל, וּבְאִתּוֹת וּבְמִפְתֵּי:

יצאת מצרים - עונש מדויק לכל רשע

מדוע לא מסר הקדוש ברוך הוא שום פרט מכל הניסים שעשה במצרים בידי שום מלאך עליון מכל רבבות מלאכיו עושי דבר? הקדוש ברוך הוא רצה לגמול לכל אחד בדיוק לפי מה שעשה! שלא יישאר מצרי אחד שעונשו יפחת ולו בגריגר שומשום ממה שמגיע לו. לשם כך צריך להיכנס לתוך נפשו של אותו רשע מצרי, לחטט ולקרר במחשבותיו, ברגשותיו ובכל מעשה קטן שעשה, כדי שלא תישאר מחשבה רעה אחת או מעשה קל אחד שלא יתגמל בעונש הראוי לו - ובמדויק! אין מלאך שיכול לדעת ויכול למדוד זאת, רק אלוהי השמים והארץ בורא הכל בכבודו ובעצמו. והוא בעצמו עשה את הכל!!! (ר"ד הנגיד).

וַיִּזְצַיְנוּ יְהוָה יֵהוּרָה יֵהוּרָה מִמִּצְרַיִם - לֹא עַל יְדֵי מְלָאךְ וְלֹא עַל יְדֵי שְׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. אֵלֶּא

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמָר: וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהִפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שִׁפְטִים, אֲנִי יְהוָה. יֵהוּרָה וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה - אֲנִי וְלֹא מְלָאךְ וְהִפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם - אֲנִי וְלֹא שְׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שִׁפְטִים - אֲנִי וְלֹא שְׁלִיחַ. יְהוָה יֵהוּרָה - אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר.

חידודון

כתוב בהגדה שה' הכה את המצריים אני ולא מלאך וכו' למה ה' לא שלח מלאך כונו בכל השליחויות? א. הרב דסלר אומר שאם היה יורד מלאך למצרים הוא היה מתקלקל מרוב הטומאה שהיתה שם. ב. מכיוון שהמלאך לא יכול להבחין בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור (ב"מ סא):

אמר רבותינו זכרונם לברכה: פְּשִׁירַד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִיִּים בְּמִצְרִים, יִרְדוּ עִמּוֹ
 תְּשַׁעַת אֲלָפִים רַבּוֹת. מֵהֶם מְלֹאֲמֵי אֵשׁ, וּמֵהֶם מְלֹאֲמֵי
 בָּרָד, וּמֵהֶם מְלֹאֲמֵי זֵיעַ, וּמֵהֶם מְלֹאֲמֵי רֵתֶת, וּמֵהֶם מְלֹאֲמֵי
 חֲלָחְלָה. וְרֵתֶת וְחֲלָחְלָה אוֹחוֹת לְמִי שֶׁהוּא רוֹאֶה אוֹתָם.
 אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, וְהֵלֵא מֶלֶךְ בֶּשֶׁר וְדָם כִּשְׁהוּא
 יוֹרֵד לְמַלְחָמָה שְׂרִיו וְעַבְדֵּיו מְקִיפִין בְּכַבּוּדוֹ, וְאַתָּה מֶלֶךְ
 מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין עָלֵינוּ, שְׂאֲנַחֲנוּ
 עַבְדֶּיךָ וְהֵם בְּנֵי בְרִיתְךָ, נִרְדַּ וְנַעֲשֶׂה עִמָּם מְלַחְמָה. אָמַר
 לָהֶם: אֵין דַּעְתִּי מִתְקַרְרֶת עַד שֶׁיֵּאָרֵד אֲנִי בַּעֲצָמֵי, אֲנִי
 בְּכַבּוּדִי, אֲנִי בְּגִדְלָתִי, אֲנִי בְּקִדְשִׁתִּי, אֲנִי יְהוָה יֵאָדְרוּנְהִי אֲנִי
 הוּא וְלֹא אַחֵר.

בִּיד חֲזָקָה - זוֹ הַדָּבָר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יַד יְהוָה
 הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשִׂדָּה: בְּסוּסִים, בְּחַמּוּרִים,
 בְּגַמְלִים, בְּבָקָר וּבַצֹּאן, דָּבָר כָּבֵד מְאֹד.
וּבְזוּעַ נְטוּיָה - זוֹ הַחֶרֶב. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וְחָרְבוּ
 שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם.

חידודון

בן כמה היה משה כאשר שמו אותו בתיבה?
 3 חודשים.

וּבְמִזְרָא גָדוֹל - זֶה גְלוּי שְׂמִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: או
הַנֶּסֶה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מִקְרֵב גּוֹי
בְּמִסּוֹת, בְּאֵתֶת וּבְמוֹפְתִים, וּבְמִלְחָמָה, וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזִרְוּעַ
נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוֹלִים, כִּלְאִי אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה יֵהוּרָה
אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ?

כשיגיע לפסקא של "ובאתות זה המטה", יאחו הכוס בידו ויקרא פסקא זו כולה ואחריה של "ובמפתים זה הדם" וכו', וכשיאמר "דם ואש ותימרות עשן" יעשה שלש שפיכות מן הכוס לתוך הכלי שמונח לפניו, וישאר הכוס בידו עד שיגיע לפסקא של "אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצריים", ויעשה עשר שפיכות מן הכוס לתוך כלי הנזכר, הרי שלש עשרה שפיכות. וישאר הכוס בידו עד שיאמר "רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב" ויעשה בזה שלש שפיכות, ושפיכה אחרונה של באח"ב תהיה גדולה יותר משאר שפיכות, והרי נעשו שש עשרה שפיכות, כנגד ששה עשר פרקים שיש בחמש אצבעות היד והכף והזרוע. וזה הכלי ששופכין לתוכו היין מן הכוס יהיה שבור מעט. (עוד יוסף חי צו סעף יד)

וּבְאֵתוֹרַת - זֶה הַמָּטָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֵת הַמָּטָה
הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֵתֶת.
וּבְמוֹפְתִים - זֶה הַדָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וְנָתַתִּי
מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

עשרת המכות - כנגד עשרת הדברות

דָּם - כְּנֶגֶד 'לֹא תַחַמְד':

הנה המכה הראשונה היא 'מפת הדם', וזה כנגד 'לא תחמד', והחמדה היא מחמימות הדם. וכן נמי אותיות דם אותיות הסמוכות להם הן עם שני כוללים גימטריא 'חמדה'. וזהו שרמז להם במכה זו, אתם רוצים לעכב אמה הקדושה הזאת שהם מוכנים להצטוות על החמדה שלא יעברו עליה ואף על פי שיחכם

הדם ויחם לבם בקרבם לחמד ולהתאוות, מפני כבוד שמו יתברך עוצרים עצמם ומתאפקים עד שינוח הדם מרתיחתו, לפיכך כנגד זה הביא עליהם מכת הדם כנגד הדם, מדה כנגד מדה.

צפרדע – כנגד לא תענה ברעך עד שקר:

צפרדע. מכה זו כנגד לא תענה ברעך עד שקר, הצפרדע אותיות 'פרץ עד'. והמעיד עדות שקר פרץ גדרו של עולם והוא כופר בהשגחתו יתברך, דאם היה מאמין שהקדוש ברוך הוא יודע מה בלבו, היה מתירא ולא היה מעיד שקר, אלא ודאי כופר הוא. וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום על בעל לשון הרע (תהלים יב ה) 'אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו, נמצא כופר בכל ואינו מעיד על אדון הכל שהכל ברא לכבודו להודות לו ולברכו ולקיים מצותיו.

מפני זה מצרים שרוצים לעכב אמה הקדושה שהם מוכנים להצטוות על לא תענה ברעך עד שקר, ומכל שבן שמעידים על אלהות אדון הכל ויחודו, יבואו הצפרדעים שמעידים על אלהותו יתברך ויפרעו מהם, מדה כנגד מדה.

כנים – כנגד לא תגנב:

כנים. מכה זו כנגד לא תגנב. והנה 'כנים' גימטריא שתי פעמים 'גנבה', והגונב גונב לאדם וגונב דעת עליו, שאינו מאמין שהקדוש ברוך הוא צופה ומביט בו ורואה מה שהוא עושה, והנה הגונב, דעתו הנפסדת סוברת שהוא מחסר הגונב ומרויח הוא, ונהפך הוא, שהגונב ה' ימלא חסרונו והגונב תבוא לו מארה אחר מארה עד כלותו, כמו שנאמר (משלי ג לז) 'מארת ה' בבית רשע וגו'. וזה דרך הכנים, הם סוברים לגנב מגוף האדם ולהחיות עצמם, והם למיתה הולכים, דהרי נתפשים ונהרגים שאינם יכולים לברת. והנה הכנים שהביא הקדוש ברוך הוא על מצרים ועשה בהם כח והעמדה וקיום ולא יכלו להם המצרים, מדה כנגד מדה, דכשם שהם רצו לעכב אמה קדושה שהם מוכנים להצטוות על לא תגנב, כך נפרע מהם מבשרם בכנים שגונבים מהם ולא יוכלו להציל עצמם מהם.

ערב – כנגד לא תנאף:

ערב. זו המכה כנגד לא תנאף. והנה הנואף מערב זרע עם זרע. וכן נמי ערב עם שלש אותיות גימטריא 'ערוה'. ולהרי באה מדה כנגד מדה, כשם שהם רצו לעכב אמה הקדושה שהם מוכנים להצטוות על לא תנאף שלא לערב זרע עם זרע, לפיכך יבוא ערב ויפרע מהם.

דְּבַר – כְּנֻד לֹא תִרְצָח:

דְּבַר. זוּ הַמִּכָּה כְּנֻד 'לֹא תִרְצָח'. מִשּׁוּם וְהֵם בָּאִים לְעִבֵב אִמָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם מוֹכְנִים לְהַצְטוּת עַל הִרְצִיחָהּ, לְפִיכֵף הַבִּיא עֲלֵיהֶם דְּבַר מִדָּה כְּנֻד מִדָּה:

שְׁחִין – כְּנֻד 'כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ':

שְׁחִין. מִכָּה זוּ כְּנֻד כְּבוֹד אָב וְאִם. וְהֵנָּה מְצִינּוּ (קִידוּשִׁין ל): וְהַקִּישׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבוֹד אָב וְאִם לְכַבּוֹדוֹ, דְּכַתִּיב (מִשְׁלֵי ג ט) 'כְּבֹד אֶת ה' מֵהוֹנֵד', וְכַתּוּב (שְׁמוֹת כ יב) כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. וְזֶה גִרְמָזוּ בְּמִלַּת 'שְׁחִין', וְהֵנָּה שְׁחִין בְּמִלּוֹי שִׁי"ן חִי"ת יו"ד נו"ן הַמִּלּוֹי גִּימַטְרִיא 'כְּבוֹד'. וְרֹאשֵׁי תִבּוֹת שֶׁהִיא שְׁחִין גּוֹפֵא גִימַטְרִיא שְׁוֹה לַה' עִם הַכּוֹלֵל, כְּלוֹמֵר הַכְּבוֹד הַזֶּה שֶׁל אָב וְאִם שְׁוֹה לְכַבּוֹד ה'. וְסוֹפֵי תִבּוֹת מִלּוֹי שְׁחִין הָאִמּוֹר הוּא גִימַטְרִיא אֶת אָבִיךָ וְאִמְךָ עִם שְׁלֹשׁ תִּבּוֹת. הֵרִי בְּמִלַּת שְׁחִין גִּרְמָזוּ בְּחֻשְׁבוֹן כְּבוֹד אָב וְאִם, וְשֶׁהוּא שְׁוֹה לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל מְקוֹם. וְהַטַּעַם דְּמִלַּת שְׁחִין בָּאָה כְּנֻד אָב וְאִם, מִשּׁוּם דְּמִי שֶׁהוּא עוֹ פְּנִים לְגַבִּי אָבִיו קְרוֹב לְוֵדָאִי שְׁאִינּוּ אָבִיו, וְמִי שֶׁהוּא עוֹ פְּנִים הַצָּרַעַת בָּאָה עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבַר"י ב' כו יט) וְהַצָּרַעַת זָרְחָה בְּמַצְחוֹ, דְּבַמַּצַּח הֵרִי עֲזוּת פְּנִים. עוֹד הַטַּעַם דְּהַשְׁוֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבוֹד אָב וְאִם לְכַבּוֹדוֹ, דְּבִזְוָה יִתְעוֹרֵר הָאָדָם וְיִשָּׂא קֶל וְחֹמֶר לְכַבֵּד ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵרִי אָבִיו וְאִמּוֹ שֶׁעַל יָדָם גִּרְמָזוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִבִּיא הַבֵּן לְעוֹלָם, עֲזוּה לְהוֹדֵר הַבֵּן בְּכַבּוֹדָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם דְּרֵךְ חֶסֶד וְנִדְבָה, וְבָרָא אֶת הָאָדָם וְהִזְמִין לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, עַל אַחַת כְּמוֹה וְכְמוֹה שֶׁחֵיב הָאָדָם לְשָׂרְתוֹ וּלְבָרַךְ בְּשִׁמּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה. וְמִי שֶׁהוּא כּוֹפֵר בְּטוֹבָתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִין רָאוּי לוֹ חַיִּים וְלֹא יִשְׁיָבָה בְּעוֹלָם עִם בְּנֵי אָדָם, רַק יִשָּׁב בְּדָד בְּמַצְרָעִים. וְהֵנָּה שְׁחִין גִּימַטְרִיא אֱלֹהִים בְּמִלּוֹי יוֹדִי"ן שֶׁהוּא גִימַטְרִיא 'ש', וְחִי"ן הַנִּשְׁאָר גִּימַטְרִיא 'חַיִּים', הוּא אֱלֹהִים חַיִּים, לְפִיכֵף הַמַּצְרָעִים שָׂרְעוּ לְעִבֵב אִמָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם מוֹכְנִים לְהַצְטוּת עַל כְּבוֹד אָב וְאִם, שֶׁעַל יָדֵי זֶה בָּאִים לְשָׂא קֶל וְחֹמֶר לְעִבֵב אֱלֹהִים חַיִּים וְהֵם רּוֹצִים לְהַפְרִידָם מִלְּעַבֵּד אוֹתוֹ, לְכֵן גַּם ה' הִבִּיא עֲלֵיהֶם שְׁחִין, דְּבִזְוָה וּפְרָדוֹ אִישׁ מֵעַל אַחִיו.

בְּרֵד – כְּנֻד 'שְׁמִירַת שַׁבָּת':

בְּרֵד. מִכָּה זוּ הִיא כְּנֻד שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת. וְהֵנָּה רִישׁ מִתְחַלְפֶת בְּשִׁין בְּאוֹתִיּוֹת זְשִׁר"ן, וְדָלַת מִתְחַלְפֶת בְּתִיּוֹ בְּאוֹתִיּוֹת דְּטַלְגִּית עִם בֵּית שֶׁל בְּרֵד הִיא 'שַׁבָּת'. וְהַטַּעַם שֶׁבָּאָה מִכָּה זוּ כְּנֻד הַשַּׁבָּת, מִשּׁוּם דְּהַשַּׁבָּת נִתְּנוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַמּוֹ לְמִנּוּחָה וּלְעִנְג וּלְכַבּוֹד, וְעֲזוּה (שְׁמוֹת טז כט) 'אֵל יִצְאָ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי'. וְהֵנָּה הַמַּצְרָעִים שָׂרְעוּ לְעִבֵב אִמָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם מוֹכְנִים

להצטוות על השבת שהיא מנוחה וענג בלי יציאה, דינם הוא שיבוא עליהם
הפרד ויושבים בצער גדול ויגזון ואינם יכולים לצאת ולבוא, מדה כנגד מדה.

ארבה – כנגד 'לא תשא':

ארבה. מכה זו כנגד 'לא תשא' הוא. 'ארבה' במלוי אֶלֶף ריש בית ה"א
גימטריא 'לא' תשא שוא' עם הכולל, והנשבע לשוא גורם על ידי שבועתו
שתבוא תיה רעה לעולם (שבת לג). וארבה שיאכל תבואת הארץ. להכי מצרים
שרצו לעכב אמה הקדושה שהם מוכנים להצטוות מצוה זו, דינם שיבוא
עליהם הארבה.

חשך – כנגד 'לא יהיה לך':

חשך. מכה זו כנגד 'לא יהיה לך'. והמעם פשוט, משום דהעובר עבודה זרה
בחשך בגיא צלמות הולך, משום והיא חשך והעובדים אותה חשך, בחשכה
יתהלכו. להכי כיון שרצו לעכב אמה הקדושה שהם מוכנים להצטוות מצוה
זו לקו בחשך, מדה כנגד מדה.

מכת בכורות – כנגד 'אנכי ה' אלהיך':

מכת בכורות. מכה זו כנגד 'אנכי ה' אלהיך', וזה כנגד כלם כמו שאמרו רז"ל.
וכיון שהיא כנגד כלם, תחלת ההתראה היתה בה, כמו שנאמר (שם ו כג) הנה
אנכי הרג את בנך בכרך. והקא נמי מאחר שאנכי ה' אלהיך מפי הגבורה
נאמרה (מכות כד), גם מכת בכורות היתה על ידי הקדוש ברוך הוא. ומפני
שמצרים רצו לעכב הבן הבכור מלקחת לעבד אדון הכל שהוא ראשית
העולם, לכן לקו במכת בכורות:

(בגדי השרד, רבי יעקב אביחצירא זיע"א)

בעת השפיכות מהכוס תוך כדי
אמירת המכות- יכוין שהבורא יתברך
יצילנו מכל המכות האלה ויכה בהם
את אויבי ישראל. (פסח מעובין אות
רסא, כה"ח סתע"ה אקס"ד, הגש"פ
תתקבל עכו' 72 בשם שניר וחרמון)

דָּם, וְאֵשׁ, וְרַמְזוֹת - עֶשֶׂן

דָּבָר אַחֵר: בְּיַד חֹזְקָה - שְׂתִים, וּבְזֶרַע נְטוּיָה - שְׂתִים,
וּבְמִרְא גְדוֹל - שְׂתִים, וּבְאֵתוֹת - שְׂתִים, וּבְמוֹפְתִים -
שְׂתִים.

אֵלֶּה עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוִים
בְּמִצְוִים וְאֵלֶּה הֵן: דָּם, צַפְרִידַע, פְּנִים, עָרוֹב, דָּבָר, שְׂחִין,
בָּרַד, אֲרָבָה, חֲשֵׁה, מִמֶּת - בְּכוֹרוֹת.

רַבֵּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:

דַּיֵּצֵ"ךְ עַד־"שׁ בַּתַּח"ב

לפי תורת הסוד - קיימת
סכנה לדבר מלאחר
השפיכות עד לשפיכת
הכלי עם היין לבית הכסא
וכדומה. (שמן ששון, נר ציון
פסח עשכ"ג).

אחר ששפך את כל היין שבכוס, ישטפו לו
את הכוס מבית ומחוץ וימזגו לו יין לתוך
הכוס עם מזיגת מים שלש פעמים

רַבֵּי יוֹסֵי הַגָּלִילִי אוֹמֵר: מִיֵּין

אֶתָּה אוֹמֵר שְׂלֵקוּ

הַמִּצְוִים בְּמִצְוִים עֶשֶׂר מִכּוֹת

וְעַל הַיַּיִם לָקוּ חַמְשִׁים מִכּוֹת? בְּמִצְוִים מָה הוּא אוֹמֵר?

וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֶל פֶּרַעַה אַצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הַיַּיִם

מָה הוּא אוֹמֵר? וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה

יְהוָה. ^{יֵאֱהָרֹנְהוּ} בְּמִצְוִים, וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת יְהוָה. ^{יֵאֱהָרֹנְהוּ}, וַיֹּאמְרֵנוּ

בְּיְהוָה. ^{יֵאֱהָרֹנְהוּ} וּבְמִשָּׁה עֲבָדוּ. מָה לָקוּ בְּאַצְבָּע? עֶשֶׂר

חִידוּדוֹן

מדוע מכת דם נעשתה על ידי אהרון ולא על ידי משה?
כי משה הכיר טובה למי היאור ששמרו עליו בהיותו תינוק בתיבה.

מכות. אִמּוֹר מֵעַתָּה: בְּמִצְרִים לָקוּ עֶשְׂרֵי מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ הַמְּשִׁים מִכּוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁפַל מִפָּה וּמִפָּה, שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם, הִיְתָה שֶׁל אַרְבַּע מִכּוֹת? שִׁנְאָמַר: יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֶבְרָה, וְזַעַם, וְצָרָה, מְשִׁלַּחַת - מְלֶאכִי - רָעִים. עֶבְרָה - אַחַת, וְזַעַם - שְׁתַּיִם, וְצָרָה - שְׁלֹשׁ, מְשִׁלַּחַת מְלֶאכִי רָעִים - אַרְבַּע. אִמּוֹר מֵעַתָּה: בְּמִצְרִים לָקוּ אַרְבַּעִים מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתַיִם מִכּוֹת.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁפַל מִפָּה וּמִפָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הִיְתָה שֶׁל חֲמִשׁ מִכּוֹת? שִׁנְאָמַר: יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֶבְרָה, וְזַעַם, וְצָרָה, מְשִׁלַּחַת - מְלֶאכִי - רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ - אַחַת, עֶבְרָה - שְׁתַּיִם, וְזַעַם - שְׁלֹשׁ, וְצָרָה - אַרְבַּע, מְשִׁלַּחַת מְלֶאכִי רָעִים - חֲמִשׁ. אִמּוֹר מֵעַתָּה: בְּמִצְרִים לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתַיִם וְחֲמִשִּׁים מִכּוֹת.

בְּמָה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלִינוּ:

- אֵלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׂפָטִים - דְּיִנְנֵהוּ.
- אֵלּוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׂפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם - דְּיִנְנֵהוּ.
- אֵלּוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הֲרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם - דְּיִנְנֵהוּ.
- אֵלּוּ הֲרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם - דְּיִנְנֵהוּ.

חִידוּדוֹן

שתיים מוכות מצרים נכתבות באותן אותיות אך בסדר אחר. מה הן? דבר ברד

וּמַנִּין שְׁנַתְּנוּ לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, שְׁנַאֲמַר: וַיִּנְצְלוּ אֶת
 מִצְרַיִם, עֲשָׂאוּהָ כַּמִּצּוּלָה שְׂאִין בָּהּ דָּגִים. דְּבַר
 אַחֵר, עֲשָׂאוּהָ כַּמִּצּוּדָה שְׂאִין בָּהּ דָּגָן. לָמָּה מְחַבֵּב הַפְּתוּב
 אֶת בֹּזֵת הַיָּם יוֹתֵר מִבֹּזֵת מִצְרַיִם? אֵלֶּא מָה שֶׁהִיָּה בְּפִתִּים
 נִטְלוּ בְּמִצְרַיִם, וּמָה שֶׁהִיָּה בְּבֵתִי תִשְׁוֹדָאוֹת נִטְלוּ עַל הַיָּם.
 וְכֵן הוּא אוֹמֵר: כִּנְפֵי יוֹנָה נִחְפָּה בַּכֶּסֶף זֶה בֹּזֵת מִצְרַיִם.
 וְאַבְרוֹתֶיהָ בִּיְדֵי הָרוּץ זֶה בֹּזֵת הַיָּם. וְתַרְבִּי וְתַגְדְּלִי
 וְתַבּוּאִי זֶה בֹּזֵת מִצְרַיִם. בְּעַדֵּי עַדִּים זֶה בִּיזַת הַיָּם. תּוֹרֵי זֶה ב
 נַעֲשֶׂה לָּהּ זֶה בֹּזֵת מִצְרַיִם. עִם נִקּוּדוֹת הַכֶּסֶף זֶה בֹּזֵת הַיָּם.

אֵלֹהֵינוּ נִתְּנוּ לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם
 אֵלֹהֵינוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה
 אֵלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה, וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ
 אֵלֹהֵינוּ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרְכֵנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה -
 דְּיֵינֵנוּ.
 אֵלֹהֵינוּ סָפַק צָרְכֵנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן -
 דְּיֵינֵנוּ.
 אֵלֹהֵינוּ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשִּׁבְת -
 דְּיֵינֵנוּ.
 אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשִּׁבְת, וְלֹא קָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי -
 דְּיֵינֵנוּ.
 אֵלֹהֵינוּ קָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה -
 דְּיֵינֵנוּ.
 אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 אֵלֹהֵינוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה
 דְּיֵינֵנוּ.

חידודון

מהי עבודת פרח?

- א. שהיה פרעה מחליף את עבודת הגברים ונותן לנשים לעבוד ואת עבודת הנשים נתן לגברים לעבוד.
 - ב. שהיו בונים בתים על אדמה לוחה והבית היה נבלע באדמה.
- ושוב היו בונים ושוב היה נבלע. יוצא שבנו בתים ללא תועלת ותכלית.

על אחת פֶּמָה וְכִמָּה טוֹבָה כְּפֹלָה וּמְכַפֶּלֶת
 לְמָקוֹם עָלֵינוּ: שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְעָשָׂה בָּהֶם
 שִׁפְטִים, וְעָשָׂה בְּאַלֹהֵיהֶם, וְהָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְנָתַן לָנוּ אֶת
 מִזְמוֹנָם, וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בַּחֲרָבָה, וְשִׁקַּע
 צָרִינוּ בְּתוֹכוֹ, וְסִפֵּק צָרְכֵנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְהֶאֱכִילָנוּ
 אֶת הַמָּן, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשִּׁבְתָּה, וְקָרַבְנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְנָתַן
 לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבָנָה לָנוּ אֶת בַּיִת
 הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ.
 רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלֹהֵי
 בְּפֶסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ, וְאֵלֹהֵי הָיוּ:

פֶּסַח, מִצְוָה, וּמִרְוֵר

כשיאמר "פסח שהיו אבותינו אוכלים" יסתכל בזרוע בלבד, אבל לא יאחזנו בידו (בא"ח שם לג). וגם-, 'דחוי כמגביה קודשים בחוץ, דנראה שהקדישו לפסח'. (שערי ימי הפסח, עקל"ט)

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
 הָיָה קָיָם, עַל שְׂוִים מָה? עַל שְׂוִים שֶׁפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל בִּתְּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר: וְאִמְרַתֶּם
 זִבַּח פֶּסַח הוּא לַיהוָה, ^{יֵאֱהוּדָה} אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בִּתְּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם, וְאֵת בִּתְּיֵנוּ הִצִּיל, וַיִּקַּד הָעָם
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

יגביה את המצה השלימה העליונה שלפניו, לחיבוב מצוה, ויאמר: (בא"ח שם)

חִידוּדוֹן

כמה זמן ארכה מכת חושך?

3 ימים

מצַרָה זוּ שְׁאֲנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם
שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצַקֶּם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ, עַד
שֶׁיִּגְלַה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּגְאָלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם
עֲגַת מִצּוֹת, כִּי לֹא חֲמִיץ, כִּי גֵרְשׁוֹ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ
לְהַתְמַהֵמָה, וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוֹ לָהֶם.

יְנַבִּיחַ אֶת הַמְּרוּר בִּידוֹ, לְחִיבוּב מִצּוֹה, וַיֹּאמֶר: (בְּאִ"ה ש"ם)

מְרוּר זֶה שְׁאֲנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם
שֶׁמְרוּרוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם,
שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְמַרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה, בַּחֲמֹר וּבִלְבָנִים
וּבְכָל עַבְדָּה בַשִּׂדָּה, אֶת כָּל עַבְדֹתֶם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרָה.
בְּכָל דוֹר וְדוֹר חָיַב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאִלוֹ
הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם
הַהוּא לֵאמֹר: בְּעַבְדוֹ זֶה עָשָׂה יְהוָה יִאֲהֲרֹנָה לִי בְּצֵאתִי
מִמִּצְרַיִם. שֶׁלֹּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֲלֵא אַף אוֹתֵנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיֵא מִשָּׁם
לְמַעַן הִבִּיא אוֹתֵנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאֲבוֹתֵינוּ.

כָּל הַמְּסוּבִין מִמְּלֵאִים כּוֹס שְׁנִיָּה לְאַחַר שְׁטִיפָה מִבֵּית וּמְחוּץ וּמוֹזֵגָה בְּמִים, יִכְסוּ
אֶת הַמִּצּוֹת וּמְחוֹזְקִים אֶת הַכּוֹס עַד שְׁחוֹתֵמִים "גַּאֵל יִשְׂרָאֵל"

לְפִיכָּה אֲנַחְנוּ חַיִּבִּים לְהוֹדוֹת, לְהִלֵּל, לְשַׁבַּח,
לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְבָרַךְ, וּלְקַלֵּס לְמִי

חִידוּדוֹן

כּוֹי אִמֹר "הֲרִי אֲנִי כֹבֵן 70 שָׁנָה...?"
ר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה

שְׁעֵשֶׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֵת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים: הוֹצִיאָנוּ
 מֵעֲבָדוֹת לַחֲרוֹת, וּמִשְׁעַבֵּד לְגֵאוּלָּה וּמִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה,
 וּמֵאֶבֶל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֶפְלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וְנֹאמַר לְפָנֶיךָ
 הַלְלוּיָהּ.

יהיו נזהרים שבעלי־הבית אומר "הללויה הללו עבדי ה'", ובני הבית אומרים
 "הללו את שם ה'", וכן בעלי־הבית אומר "יהי שם ה' מבורך", ובני הבית יאמרו
 "מעֵתָּה וְעַד עוֹלָם", וכן בעלי־הבית אומר "ממזרח שמש עד מבואו", ובני הבית
 אומרים "מהולל שם ה'" (עוד יוסף חי שם טו)

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ עֲבָדֵי יְהוָה ^{יאהדונהי}, הַלְלוּ אֵת שֵׁם

יְהוָה ^{יאהדונהי}. יְהִי שֵׁם יְהוָה ^{יאהדונהי} מְבֹרָךְ

מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. מִמְּזֶרֶח שֶׁשֶׁשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם

יְהוָה ^{יאהדונהי}. דָּם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה ^{יאהדונהי}, עַל הַשָּׁמַיִם

כְּבוֹדוֹ. מִי מִיְהוָה ^{יאהדונהי} אֱלֹהֵינוּ, הַמְּגַבִּיחֵי לְשַׁבָּת.

הַמְּשִׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל,

מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ.

מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֵת הַבַּיִת, אִם הַבְּנִיִּים שִׁמְחָה, הַלְלוּיָהּ.

בְּצֵאתָ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בַּיַּת יַעֲקֹב מֵעַם לוֹעֵז.

הֵיטָה יְהוָה לְקֹדֶשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְּשָׁלוֹתָיו. הֵיטָה

רָאָה וַיִּנָּס, הִנְדִּדֵן יֹסֵב לְאַחֹר. הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבַעוֹת

חידודון

איזה שבט לא השתעבד במצרים?

לוי.

כַּבְּנֵי צֹאן. מִה לָךְ הַיָּם מִי תִּנּוּס, הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר. הַהָרִים
תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבְעוֹת כַּבְּנֵי צֹאן. מִלִּפְנֵי אֲדוֹן הַדְּלִי אֲרִץ,
מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב. הַהַפְּכֵי הַצֹּר אֲגַם מַיִם, חֲלַמֵּישׁ
לְמַעַיְנֵו מַיִם.

יאמר לשם יהוד לשתית כוס שנייה (לשון חכמים ח"א סימן נג)

לְשֵׁם יְהוּד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיה. בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ.
וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ. לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתִיּוֹת וְא"ו
וְה"א. בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יְהוּה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי מוֹכֵן וּמְזֻמֵּן לְשִׁתוֹת
יַיִן שֶׁל כּוֹס שְׁנַי מְאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁתִּקְנֵנוּ חֲכָמִים זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה בְּלֵיל חַג
הַמִּצּוֹת. שְׁכַל-אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם הוּא מִצְוָה בְּפָנֵי עֲצָמָה. (יאמר פעמיים) וְיְהִי
נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנְנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהגי

פקוד. בעל תולת
ובעל הכוחות כלם
הפשיח עלינו בפרטות
(אאהריהח)

ארון הפל
תה תנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(אאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הברכות

אֱשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם,
וְהַגִּיעֵנוּ הַלֵּילָה הַזֶּה לֶאֱכֹל בּוֹ מִצֵּה וּמְרוֹר. בֵּן
יְהוּדָה יֵאָדָרְנָהּ יְהוָה וְאֱלֹהֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ הַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים
וְלִרְגָלִים אַחֲרֵיכֶם, הַבָּאִים לְקִרְאֵתֵנוּ לְשָׁלוֹם. שִׂמְחִים בְּבִנְיָן
עִירָךְ, וְשִׂשִׁים בְּעַבּוֹדֶתְךָ, וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן
הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן, וְנוֹדָה לָךְ
שִׂיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתֵּנוּ וְעַל פְּדוּתֵנוּ נִבְשָׁנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

ארון הפל
תה תנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(אאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הברכות

בכוס השניה- יש להודות על היציאה משלטון המצרים

יהרהר בלבנו: הריני מזוין לקיים מצוות כוס שני כאשר ציוה השם

וישתנו רביעית בבית אחת בהסבת שמאל ללא ברכה

יקיים מצוות נטילת ידים כהלכתה ויאמר קודם הנטילה בקשה זו לנטילה: (לשון חכמים ח"א סימן נג)

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושמינתה, בדחילו ורחימו: ורחימו ודחילו, ליחדא שם יו"ד וה"א פו"ו וה"א ביחודא שלים (יהוה), בשם כל ישראל, הריני בא לקיים מצוות עשה דרבנן לטל ידי ולשפשפם היטב קדם סעודה, כדי לעשות נחת רוח ליוצרי ולעשות רצון בוראי, לתקן שרש מצוה זו במקום עליון. ותהיה חשובה ומקבלת ורצויה לפניה מצוה זו של נטילת ידים והשפשוף קדם סעודה, כאלו כוננתי בכל הפונות הראויות לכון במצוה זו.

ויהי רצון מלפניך יהוה יאחורנהי אלהי ואלהי אבותי, שיבזכות מצוות הפרכה אשר נברך על נטילת ידים קדם סעודה, יהיה עתה עת רצון לפניך, וימשך מן אור אין-סוף שפע מוחין ואורות גדולים לשינים עשר פרצופים הרמוזים בעשר ספירות הפוללים, שהם רמוזים בעשר אצבעות הידים, ומשם נקבל שפע עשר הפרכות, פתוב; ויתן-לך האלהים (יכוין להמשיך מן אין-סוף מוחין ושפע) מטל השמים (חכמה) ומשמני הארץ (בינה), ורב דגן (דעת) ותירש (חסד): יעבדוך עמים

(גבורה) וישתחוו לך לאמים (תפארת), הוה גביר (נצח) לאחיק (הוד)
 וישתחוו לך בני אמוך (יסוד), ארריך ארור ומברכיך ברוך (מלכות):

יאמר בקשה זו לאכילת מצה שהיא מצוה מן התורה: (לשון חכמים שם)

לשם יהוד קדשא בריך הוא ושימנתיה. בדחילו ורחימו.
 ורחימו ודחילו. ליחדא אותיות יו"ד וה"א באותיות וא"ו
 וה"א. ביחודא שלים (יהוה) בשם כל ישראל. הנה אנכי מוכן ומזמן לקיים
 מצות עשה מן התורה לאכול מצה בלילה הזאת של חג המצות. כאשר
 צונו יהוה ^{יאהרונת} אלהינו בתורתו הקדושה בערב תאכלו מצת. והריני
 מוכן לקיים מצות לא תעשה דלא יאכל חמץ. ומצות לא תעשה דכל-
 מחמצת לא תאכלו. ומצות לפרוש מאכילת חמץ. שנאמר שבעת ימים
 מצות תאכלו. ולא הפא מכלל עשה עשה. ומצות לא תעשה שלא
 לאכול תערובת חמץ. ומצות לא תעשה דלא יראה לך חמץ ולא יראה
 לך שאר. ומצות לא תעשה דשאר לא ימצא בבתיכם. כדי לעשות נחת
 רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. כדי לתקן שורש מצות אלו במקום
 עליון.

ויהי רצון מלפניך יהוה ^{יאהרונת} אלהינו ואלהי אבותינו שתהא חשובה
 ומקבלת ורצויה לפניך מצוה זו של אכילת מצה בלילה הזאת. ויעלה
 לפניך פאלו פונתי בכל-הפונות הראויות לכון במעשה ודבור וכוונה
 ומחשבה ורעותא דלבא. (יאמר פעמיים) ויהי נעם אדני אלהינו עלינו
 ומעשה ידינו פוננה עלינו ומעשה ידינו פוננהו:

**הריני מכוין לקיים מצות נטילת ידים לאכילה, ומצות לחם
 משונה, ומצות בערב תאכלו מצות כאשר ציוה השם**

חידודון

איזו מכה נתנה לחג הפסח את שמו?
 מכת בכורות. שבה ה' פסח על בתי בני ישראל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד המנהיג

פקיד. בעל תולדת
ובצל הפוחות פלם
המשמים עלינו בפרטות
(יאהויהה)

אדון הכל
הנה הנה ויהיה
קב"ה ושיכנתה
(יאהרונה)

נקה
לפני

מקור
הפרכות

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יַדַּיִם.

יקח המצות שלשתם ביחד משום לחם משנה, ויברך המוציא וישמיט השלישית וישאר בידו מצה העליונה והפרוסה, ויברך על אכילת מצה ויבצע מהעליונה והפרוסה כזית מזוז וכזית מזוז, וישבלם במלח שלש פעמים ויאכלם בהסיבה, ויכניס שתי כזיתות אלו בפיו ביחד, כדי שיאכל משניהם בבת אחת ואם יש לו אונס שאינו יכול לעשות כן וירצה לפרר כל כזית פרורין קטנים להכניסם בפיו, אז יכניס פרורי כזית השלמה תחלה וכנזכר באתרונים. (בא"ה צו סעיף לד)

יאהו בידיו שלשת המצות (שתי המצות השלמות והפרוסה שבאמצע) ויברך ברכת 'המוציא':

יהרהר בלבו:

הריני מזמין לקיים מצות אכילת מצה ומצות שלא להפסיק בין מצה למודך ומצות לא תעשה שלא לאכול חמץ ומצות לא תעשה שיכל מהמצת לא תאכלו ומצות לפרוש מאכילת חמץ ומצות לא

יש להזכיר למסובים לכוון בברכת 'על אכילת מצה' לפטור את ה'כורך' ואת האפיקומן. (משנ"ב סתע"ה ס"ק כד, שעה"צ סתע"ז ס"ק ד).

חידודון

השלם: "קדש ורחץ...."

תעשה שלא לאמול תערובת חמץ ומצות לא תעשה שלא
יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור ומצות לא תעשה שישאור
לא ימצא בבתיכם כאשר ציוה השם

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף. בעל תכלית
ובצל הכוחות כלם
הפשיגים עלינו בפרטות
(יאהרויה)

אדון הכל
הנה הנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרויה)

נוכה
לפני

מקור
הפרכות

הַמוֹצֵיאַת לֶחֶם מִן הָאָרֶץ

ישמיט מידיו המצה התחתונה וישאיר המצה העליונה והפרוסה ויברך ברכת
'על אכילת מצה':

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

תקוף. בעל תכלית
ובצל הכוחות כלם
הפשיגים עלינו בפרטות
(יאהרויה)

אדון הכל
הנה הנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרויה)

נוכה
לפני

מקור הפרכות

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מֶצָה

יבצע מהמצה העליונה והפרוסה כזית מזו וכזית מזו ויטבלם במלח שלש פעמים
ויאכלם בהיסבה לצד שמאל בכדי שיעור אכילת פרס:

לפני אכילת המצה ראוי לכון
את טעם המצה שנתפרש
בתורה: 'שלא הספיק בצקם
של אבותינו להחמוץ עד
שנגלה עליהם הקב"ה וגאלם'.
(מועדים וזמנים ח"ג סר"ט).

לדעת 'כף החיים', הרב מבריסק, הגר"ח
נאה והגרש"ז אויערבאך – לכתחילה 4
דקות.
לדעת הגרבי"צ אבא שאול – לכתחילה 4
דקות, בדיעבד – עד 6 דקות.
לדעת 'קצות השולחן' – 6 או 7 דקות.
אין לדבר כלל עד סיום אכילת כזית
חובה לאכול המצה בלבד ללא שום לפתנים וכו'.

לאחר ברכת 'המוציא' 'ועל אכילת מצה' – ימתנו לקבל חתיכות קטנות מעורך הסדר מן
המצה העליונה והאמצעית. לפני 'רחצה' חשוב להדגיש למסובים – שיש לאכול את

חידודון

באיזה תאריך חל חג הפסח?
ט"ו בניסן.

החתיכה שמקבלים מעורך הסדר לפני שהם אוכלים את הכזית שהוכן להם ומונח לפניהם. שאם לא כן- יפסידו את הדין של לחם משנה. ואין להם להתחיל לאכול עד שיתחיל לאכול עורך הסדר שהוציאם בברכה. ואז יאכלו כולם בהסיבה, תחילה את החתיכה שקיבלו מעורך הסדר ולאחר מכן את הכזית שהוכן מבעוד יום. (שו"ע סימן קסז סעיף טו ובמשנ"ב).

יקח כזית מרור וישקענו בחרוסת, וינער מעט מן החרוסת דבעי טעם מרור, ויברך על אכילת מרור ואין צריך הסיבה (בא"ח שם)

יאמר קודם בקשה זו: (לשון חכמים ח"א ס"ס נג)

לְשֵׁם יְחֻד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁמְיָתָהּ, בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵימוֹ וְרַחֲמֵימוֹ וְדַחֲלוֹ, לְיַחְדָּא שְׁמֵי יו"ד וְה"א בּו"ו וְה"א בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם כָּל-יִשְׂרָאֵל, הָרִינִי מוֹכֵן לְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה דְרַבְּנָן לְאֹכֵל כְּזֵית מְרוֹר בְּלִילָה הַזֶּה וּלְטַבְלוֹ בַּחֲרֹסֶת, כְּמוֹ שֶׁתִּקְנֶנּוּ חֲכָמִים זְכוּרֵנּוּ לְבִרְכָה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וּלְעֲשׂוֹת רִצּוֹן בּוֹרְאֵי, לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן. וְיִהְיֶה רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יִתְהַדְּבֶנּוּ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שִׁיעֲלָה לְפָנֶיךָ כָּאֵלוֹ מוֹנְתֵי בְּכָל-הַמְּוֹנֹת הָרְאוּיֹת לְכֹון בְּהַבְּרָכָה וּבְאֲכִילָה שֶׁל הַמְרוֹר בְּלִילָה הַזֶּה. (יאמר פעמיים) וְיִהְיֶה נֶעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ :

חידודון

מהו פשר הביטוי "קמחא דפסחא"?
תרומה ודאגה לנצרכים כדי שיוכלו ליהנות מסעודת חג
כהלכתה.

לדעת ה'שולחן ערוך' (סימן תעה ס"א) - צריך להטביל את כל המרור בחרוסת מתחילתו ועד סופו, ואין להסתפק בהטבלת רובו.

לפני אכילת המרור יש לכוין: לצאת ידי חובת המצוה מדברי סופרים. טעם המצוה: שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

יש לטבל את המרור בחרוסת לשם מצות 'טיבול', ולא לשם תאוות החיך. בשער הכוונות (מרור כורך דף 99) מבואר, כי מי שמטבל את המרור בחרוסת לשם שמים ולא לשם תאוות החיך - ממתיק את כל הדינים המרים שמרחפים על ראשו.

הדיני מכוין לקיים מצות אכילת מרור וטיבולו כאשר ציוה השם

פְּרוּרָא אֶתְּהָּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

יחיד הפנהיג

פקיף. פעל הילת
ובעל הכחות כלם
הפשיית עלינו בפניטות
(יאההויה)

אדון הכל
היה הנה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאההויה)

נוכה
לפני

מקור
הקרכות

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲמִילַת מְרוֹר.

על ידי אכילת 'מרור' כדת וכהלכה, ומתוך מחשבה על המורחות שהיתה במצרים - מתבטלים גזרי דין מוות בטרם עת, 'ובא זה ומבטל את זה'. (הגש"פ באר החיים עקס"ח והגש"פ תתקבל עמ' 90).

ויאכל בלא הסיבה בכדי שיעור אכילת פרס (בא"ח שם)

חידודון

מדוע אנו אוכלים מרור בליל הסדר?
על שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

ואח"כ תכף נוטל מצה השלישית ובוצע כזית ממנה וכורכו עם כזית מרור ומטבל בחרוסת, ואומר "זכר למקדש כהלל הזקן וכו'" ויאכלם בהסיבה, ויזהר שלא ידבר דברים היצוניים בין אכילת מצה לאכילת הכורך, ולכן יאכלם בזה אחר זה תכף בלא עיכוב. (בא"ח שם)

זְכוֹר לַמִּקְדָּשׁ, מְהִלֵּל הַזֶּקֶן שֶׁהָיָה פוֹרְמָן וְאוֹכֵלֵן בְּבֵת אַחַת, לְקַיֵּם מָה שֶׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת וּמְרוֹזִים יֵאָכְלֶהוּ.

לכתחילה יש להיזהר שבכל נגיסה ונגיסה יהיה גם מהמצה וגם מהמרור. (הגר"ש דבליצקי, הגש"פ בצלאל עקס"ב).

הדיני ממוין לקיים מצות מודך כאשר ציזה השם

ויאכלם בהיסבה לצד שמאל בכדי שיעור אכילת פרס.

ואח"כ סועד וגומר סעודתו בשמחה ובטוב לבב ויזהר שלא יאכל הרבה בתוך הסעודה כדי שיאכל האפיקומן לתאבון (בא"ח שם לד-לה)

חידודון

מאיזה חכם למדנו לכרוך מצה ומרור ביחד?
הלל.

ונהגו לאכול ביצה גם כן, זכר לקרבן חגיגה ואין לברך עליה ברכת 'שהכל'
ונהגים לומר בעת אכילת הביצה:

זְכַר לְקַרְבַּן חֲגִיגָה

אין להרבות בליל הסדר באכילת מאכלים, כדי שיוכל להרבות באכילת מצה (שו"ת אורל"צ ח"ג פט"ו תשובה יד), שכן בכל אכילת מצה מקיים מצות עשה מן התורה. (ב"ח סתע"ב ד"ה השמש).

בעת הסעודה ראוי ללמוד מהלכות אכילת קרבן פסח, לקיים 'ונשלמה פרים שפתינו', ויחשב כאילו קיים מצות עשה של אכילת קרבן פסח בלילה הזה. (סידור היעב"ץ).

לדעת הרמב"ן, אין שמחה בלא שירה, ולכן יש לשיר - לפחות מעט בסעודה וישלים למחרת בסעודת היום (הגר"מ שטרנבוך ביאורים והנהגות פסח עתכ"ט).
יש להיזהר שלא להירדם כלל מתחילת הסעודה עד לאחר אכילת האפיקומן, שכן לשיטת הרמב"ם (פ"ח ממצה ה"ד) - אם ישן ביטל מצות אפיקומן.

הריני מכוין לקיים מצות אכילת סעודת יום טוב כאשר ציוה השם

אם חל בשבת - הריני מכוין לקיים מצות אכילת סעודת שבת ויום טוב כאשר ציוה השם

הריני מכוין לקיים מצות לא תעשה - איסור אכילת צלי כאשר ציוה השם

הריני מכוין לקיים מצות תלמוד תורה בסעודה כאשר ציוה השם

הריני מכוין לקיים מצות ושמחת בחגך כאשר ציוה השם לצורך אכילת האפיקומן לתיאבון - הריני מכוין לקיים מצות איסור אכילה גסה כאשר ציוה השם

חידודון

אני אחת ממכות מצרים. קצץ ראשי וזנבי ותקבל יצור עקשני?
צפרדע, פרד

אחר שנמר סעודתו יאכל בשמחה את האפיקומן השמור בתוך המפה זכר לפסח הנאכל על השובע, ויאכל ממנו שתי כזיתות למצוה מן המובחר, שהם: כזית אחד זכר לפסח וכזית אחד זכר למצה הנאכלת עם הפסח, ואם הוא זקן או חלוש מאד וקשה עליו לאכול שתי כזיתות יאכל כזית אחד דוקא זכר לפסח, וצריך לאכול אותו במקום אחד, ולא בשתי מקומות, ואפילו בחדר אחד בשתי שולחנות אסור, ויזהר לאכלו קודם הצות, וטוב שגם החלל יאמר קודם הצות, ולא יתנמנם באמצע אכילת האפיקומן, ואם הוא מסב לבדו על השולחן אפילו בתוך הסעודה קודם אכילת האפיקומן לא ישן ועיין שולחן גבוה ז"ל: (בא"ח צו סעיף לה)

זְכֹר לְקַרְבְּנוּ פֶּסַח הַנֶּאֱמָר עַל הַשּׁוֹבֵעַ

הריני מזכין לקיים מצות אכילת אפיקומן כאשר ציוה השם
הריני מזכין לקיים מצות איסור אמילה אחרי האפיקומן
כאשר ציוה השם

לדעת הגר"מ שטרנבוך (ביאורים והנהגות פסח עתל"א) - לכתחילה ראוי ונכון לכון לכוין לקיים באכילת האפיקומן מצות עשה דאכילת מצה, וגם את טעם המצוה: 'כי בחפזון יצאתם מארץ מצרים'.

צריך לאכול את האפיקומן במקום אחד בלבד, ולא בשני מקומות. (רמ"א ומשנ"ב סתע"ח סק"ד, בא"ח ש"ר פר' צו אל"ה).

אחר האפיקומן אין לאכול שום דבר, משום דבעינן שיהיה טעם האפיקומן בפיו עד שיטש, ורק מים מותר לשתות, ויש מתירין בקהו"א (קפה) ויש לסמוך עליהם לצורך גדול, ושתיית עשן, הסכים הרב חיים פלאנצי ב"חיים לראש" להזהיר בליל ראשון,

חידודון

מדוע מחביאים את האפיקומן?
 כדי שהילדים יהיו עסוקים בחיפוש אחריו וישארו ערים.

אבל בליל שני התיר, ומה שקורין אותו אפיקומן הוא נוטריקון אפיקו מיני שלא יאכלו עוד, ועטרת ראשי הרב מור אבי זה"ה פירש אפיקו מ"ן – ראשי תבות "מיין נוקבין" העולין מן מצות אכילת מצה ואכילה זו היא מצוה אחרונה ודברי פי חכמים חן: (בא"ח שם)

קודם שיטול מים אחרונים יאמר בלחש בקשה זו: (לשון חכמים ח"א סימן ב)

יהי רצון שתתגרש הסטרא אחרא בכח שם (אהי"ה) דמלוי יודי"ן (אל"ף ה"י יו"ד ה"י) ושם (הי"ה) דמלוי (אלפי"ו) (אל"ף ה"א יו"ד ה"א) שעולה מספרם עם שמונה אותיות שורשיהם ושני מוללים כמספר שם (שד"י) ובכח זה תשרה שכינה על השולחן:

אח"כ יאמר בקשה זו על מצות ברכת המזון: (שם)

לְשֵׁם יְחֻד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁמְיִנְתִּיהּ, בְּדַחִילוֹ וְרַחֲמֵינוּ, וְרַחֲמֵינוּ וְדַחִילוֹ, לְיַחְדָּא אוֹתוּת יו"ד וְה"א בְּאוֹתוּת וְא"ו וְה"א בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יְהוּה), בְּשֵׁם כָּל-יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בְּאִים לְקִים מְצוֹת עֲשִׂיה דְאוּרִייתָא לְבִרְךְ בְּרַכַּת הַמְזוּן כְּפִתּוּב בְּתוֹרָתָהּ. וְאֶכְלֶת וְשִׁבְעֶת וְבִרְכַּת אֶת-יְהוָה יֵאָדָר. לְתַקַּן שׁוֹרְשׁ מְצוּהָ זוּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן. וְיְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָדָר אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהִיָּה חֲשׂוֹבָה וּמְקַבֶּלֶת וְרַצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרַכָּה רְאוּשׁוֹנָה וּבְרַכָּה שְׁנִיָּה וּבְרַכָּה שְׁלִישִׁית אֲשֶׁר נִבְרַךְ עֲתָה עַל הַמְזוּן. וְתַתֵּן לָנוּ כַּח וְיִכּוֹלֶת וְעִזֹּר וְסִיּוּעַ לְהַעֲלוֹת מִיּוֹן נְקִבִין וְלַהֲמַשִּׁיךְ אַרְבַּע הַמוֹחִין לְיִשְׂרָאֵל וְרַחֵל [הַגְּדוּלָּה] וְגַם תְּהִיָּה חֲשׂוֹבָה וּמְקַבֶּלֶת וְרַצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרַכָּה רְבִיעִית אֲשֶׁר נִבְרַךְ עֲתָה. וְתַתֵּן לָנוּ כַּח וְיִכּוֹלֶת וְעִזֹּר וְסִיּוּעַ לְהַעֲלוֹת מִיּוֹן נְקִבִין וְלַהֲמַשִּׁיךְ אַרְבַּע מוֹחִין לְיַעֲקֹב וְרַחֵל. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ כָּאֵלוֹ פּוֹנְנֵנוּ בְּכָל-הַפְּגוּנוֹת הָרְאוּיֹת לְכַוֵּן בְּאַרְבַּעַה

חידודון

מה זה מצה עשירה?

מצה שמכנים אותה מקמח ויין או קמח ומי פירות.

בְּרָכוֹת אֱלֹהֵי שֵׁל הַמְּזוּז. (יאמר פעמיים) וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂהָ
 יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂהָ יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:
 הַרְיֵנִי מִכּוּזֵן לְקִיִּים מִצּוֹת מִים אַחֲרוֹנִים לְטוֹל יָדַי אַחַד הָאֲכִילָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם

מִים אַחֲרוֹנִים חוֹבֵר

לאחר שניגב ידיו יאמר מזמור זה:

לְמַנְצַח בְּנִינַת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סֵלָה:
 לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרָכָךְ בְּכָל-גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
 כָּל־ם: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים מִי-תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאֲמִים בְּאַרְץ תְּנַחֵם
 סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ם: אֶרֶץ נָתַנָּה יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ
 אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֶפְסֵי-אֶרֶץ:

אֲבָרְכָה אֶת-יְהוָה^{יאהרונה} בְּכָל-עֵת תָּמִיד תִּתְהַלֵּתוּ בְּפִי: סוּף דְּבַר הַפֶּל
 נִשְׁמַע אֶת-הָאֱלֹהִים יָרָא וְאֶת-מִצּוֹתָיו שִׁמּוֹר מִי-זֶה כָּל הָאָדָם: תִּתְהַלֵּת
 יְהוָה^{יאהרונה} יְדַבֵּר מִי וַיְבָרַךְ כָּל-בְּשָׂר שִׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאִנְחָנוּ נְבָרַךְ
 יְהִי מַעֲשֵׂהָ וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלֵחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה^{יאהרונה}:
 יִהְרַחֵר בְּלָבוֹ:

הַרְיֵנִי מִכּוּזֵן לְקִיִּים מִצּוֹת בְּרַכַּת הַמְּזוּז כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם
 שִׁנְאֵמֹר וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ, לְבָרַךְ בְּאִימָה וּבִירָאָה בְּשִׂמְחָה
 וּבְכוֹזָנָה

אִם הֵם שְׁלוֹשָׁה- הַרְיֵנִי מִכּוּזֵן לְקִיִּים מִצּוֹת זִמּוּן כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם
 שִׁנְאֵמֹר גְּדִלּוֹ לֵה' אִיתִי וְנִרְוֹמָמָה שִׁמּוֹ יַחֲדִי

בְּזִמּוּן בַּעֲשֻׂרָה יְמוּז- וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

חִידוּדוֹן

מה זה מצה שמורה?

- "שמורה משעת קצירה" - החיטים נשמרו כמגע מים מרגע שנקצרו - וזה מהדרין.
- "שמורה משעת טחינה" (אלו המצות הרגילות) שהקמח נשמר כמגע מים משעת טחינה - וזה מעיקר הדיו.

כאשר ציזה השם

המזמן: הב לן ונברך למלפא עלאה קדישא: עונים: שמים: המזמן: ברשות מלפא עלאה קדישא, (בשבת יוסיף: וברשות שבת מלפא; ביום-טוב יוסיף: וברשות יומא טבא אשפיזא קדישא) וברשות מזרי ורבותי וברשותכם נברך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו. עונים: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו: המזמן חוזר: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

יהרהר בלבו:

הריני מכיין לקיים מצות התבוננות בגדלותו יתברך

כאשר ציזה השם

הריני מכיין לקיים מצות עשה ולא תעשה - אל תאמר בלבבך בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך לאמר בצדקתי הביאני יהוה לדשית את הארץ וגו'; וידעת פי לא בצדקתך יהוה אלהיך נתן לך את הארץ הטובה הזאת לדשיתה כאשר ציזה השם

ברפת הון:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם

יחיד הפנהיג

פקין. בעל הילת
ובצל הפחות כלם
הפשיית עלינו בפרטות
(יאהרויה)

אדון הכל
היה הנה וקנה
קביה ושכינתה
(יאהרויה)

נזקח
לפני

מקור
הקרות

הארץ הון אותנו ואת העולם כלו בטובו בחן בחסד ברוח וברחמים רבים. נתן לחם לכל-בשר. פי לעולם חסדו: ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם ועד. פי הוא אל זן ומפרנס לכל ושלחנו ערוך לכל והתקין מחיה ומזון לכל-בריותיו אשר

חידודון

כמה ימים נמשך חג הפסח?
7 ימים. מט"ו בניסן עד כ"א בניסן.

בְּרָא בְרַחֲמָיו וּבְרֹב חַסְדָּיו כְּאָמֹר. פּוֹתַח אֶת-יָדָךְ.
וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַזֶּה אֶת-הַפֶּלֶא:

מקור הברכות
לפני
נזכח
אדון הפל
תנה הנה ונתנה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

יהרהר בלבו:

הריני מכוין לקיים מצוות עשה של- ישוב ארץ ישראל, זמירת
יציאת מצרים, מצוות זמירת הברית, תלמוד תורה, זמירת חסדי
השם יתברך, זמירת מעמד הר סיני, חביבות ארץ ישראל
כאשר ציוה השם

ברפת הארץ:

נִזְדַּרְהוּ לָךְ יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנַּחֲלַת לְאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ
חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה בְרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמְזֻוֹן. עַל
שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל
בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרֵנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ. וְעַל חֲקֵי
רִצּוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמְזֻוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמַפְרִיֵס
אוֹתָנוּ:

עַל הַפֶּל יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת
שִׁמְךָ כְּאָמֹר וְאֵכֵלְתָּ (מלרע) וְשִׁבַּעְתָּ (מלעיל) וּבִרְכַתְּ אֶת
(כשיאמר "את" ימזוג את טיפות המים לכוס המזמן) יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵיךָ
עַל-הָאֶרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזֻוֹן:

מקור הברכות
לפני
נזכח
אדון הפל
תנה הנה ונתנה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

חידודון

לזכר מה אוכלים חרוסת?
לזכר הטיט שהכינו אבותינו בזמן שהיו עבדים במצרים.

יהרהר בלבו:

הריני מזוין לקיים מצות זמירת ירושלים כאשר ציוה השם
ומצות בקשה על מלכות שמים, בית דוד וירושלים
כאשר ציוה השם

רַחֵם יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יְהוּדָה וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ, וְעַל הַיְכָלְךָ, וְעַל מְעוֹנֶיךָ, וְעַל דְּבִירֶיךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו.

וכשחל בשבת- ממשיכים "ומלכות בית דוד" אבינו! רענו, זוננו, פִּרְנָסֵנוּ, פִּלְפִּלֵנוּ, הַרוּיַחְנוּ הַרוּחַ-לָנוּ מִהֲרָה מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ. וְנָא, אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם לַיְדֵי מִתְנוֹת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לַיְדֵי הַלּוֹאֲתָם, אֲלֵא לַיְדֵךְ הַמְּלֵאָה וְהַרְחֲבָה, הַעֲשִׂיָרָה וְהַפְתּוּחָה, יְהִי רְצוֹן שְׁלֹא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִפְלֵם לְעוֹלָם הַבָּא, וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תִּחְזַרְנָה לְמִקּוּמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

בשבת אומרים:

רְצֵה וְהַחְלִיצֵנוּ יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ, נְשִׁבוֹת בּוֹ וְנִנְחַח בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצְוֹת חֲקֵי רְצוֹנָךְ, וְאֵל-תְּהִי צָרָה וַיִּגּוֹן בַּיּוֹם מִנּוּחַתֵנוּ. וַיֵּשׁ נוֹחֵגִים לְסִיִּים כֹּאן רְצֵה! וְהִרְאֵנוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בֹעֵל הַנְּחֻמוֹת. וְהִגַּם שְׂאֵכְלֵנוּ וְשִׁתֵּינוּ חֲרַפְנָה בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ לֹא

חידודון

ברכה שמברכים רק פעם בשנה בחודש ניסן?
ברכת האילנות

שִׂכְחָנוּ. אֶל-תִּשְׁפָּחֵנוּ לְנִצָּח וְאֶל-תִּזְנַחֵנוּ לְעַד מִי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
אֶתָּה:

ביום טוב ובחול המועד אומרים

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֵא, וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה, וְיִרְצֶה
וְיִשְׁמַע, וְיִפְקֹד וְיִזְכֵּר, זְכוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרוֹן
יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ, וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל-
עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלִּיטָה, לְטוֹבָה, לְחַן, לְחֶסֶד
וְלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה,
בְּיוֹם (בְּיוֹם טוֹב מוֹסִיפִים: טוֹב) מְקַרָּא קָדָשׁ הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ.

זְכוֹרֵנוּ יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוֹסֵ
וְחַנּוּן, וְחַמּוּל וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ, מִי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אֶתָּה:

וּתְבַנֶּה יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם (ואומר בלחש: אָמֵן)

מקור הברכות
נזכר
לפני
אֲדוֹן הַכֹּל
הָיָה הָיָה וְהָיָה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

בשבת – אם שכח לומר 'רצה והחליצנו' ונזכר לפני שהתחיל את ברכת 'הטוב
והמטיב' יאמר:

בְּרוּךְ (מקור הברכות) אֶתָּה (נוכח לפני) יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה (אֲדוֹן הַכֹּל, הִיָּה הוּוָה וְהִיָּה,
קב"ה ושכינתה יאהרונה) אֱלֹהֵינוּ (תְּקִיף, בַּעַל הַיְכוּלָתָה וְבַעַל הַכּוּחֹת כּוֹלֵם,
הַמְשַׁנֵּה עָלֵינוּ בַּפְּרָטוֹת יֵאָהֲרֹנָה) מֶלֶךְ הָעוֹלָם (יְחִיד הַמְּנַחֵג) שְׂנַתָּן שְׁפָתוֹת
לְמַנְחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּאַהֲבָה לְאוֹת וּלְבְרִית, בְּרוּךְ (מקור הברכות) אֶתָּה

חידודון

כיצד נקראת הפעולה בה מכשירים כלים לפסח?
הגעלה.

(נוכח לפני) **יְהוָה** (יאהדונהי) (אדון הכל, היה הווה ויהיה, קב"ה ושכינתה יאהדונהי) **מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבֹּת**.

אם שכח לומר יעלה ויבוא ונזכר לפני ברכת 'הטוב והמטיב' יאמר: בליל ראשון של פסח – יאמר עם שם ומלכות, בחול המועד ושביעי של פסח יאמר ללא שם ומלכות. ואם שכח לומר גם 'רצה והחליצנו' יוסיף של שבת:

בְּרוּךְ (מקור הברכות) **אֲתָה** (נוכח לפני) **יְהוָה** (יאהדונהי) (אדון הכל, היה הווה ויהיה, קב"ה ושכינתה יאהדונהי) **אֱלֹהֵינוּ** (תקיף, בעל היכולת ובעל הכוחות כולם, המשגיח עלינו בפרטות יאהדויהח) **מְלַךְ הָעוֹלָם** (יחיד המנהיג) **שֶׁנִּתְּן שַׁבָּתוֹת לְמַנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּאַהֲבָה לְאוֹת וּלְבְרִית, וַיָּמִים טוֹבִים לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה, אֵת יוֹם הַגְּמֻצוֹת הַזֶּה, אֵת יוֹם (ביו"ט יוסיף: טוב) מְקַדֵּשׁ הַזֶּה, בְּרוּךְ** (מקור הברכות) **אֲתָה** (נוכח לפני) **יְהוָה** (יאהדונהי) (אדון הכל, היה הווה ויהיה, קב"ה ושכינתה יאהדונהי) **מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים**.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלַךְ הָעוֹלָם

יחיד המנהיג

תקיף, בעל היכולת
ופעל הכוחות כלם
המשגיח עלינו בפרטות
(יאהדויהח)

אדון הכל
קדוה ויהי ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהדונהי)

נוכח
לפני

מקור
הברכות

(לְעֵד) הָאֵל אָבֵינוּ, מְלַכְנוּ, אֲדִירְנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, גּוֹאֲלֵנוּ, קְדוֹשֵׁנוּ
קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמְּלַךְ הַטּוֹב, וְהַמְּטִיב
לְכָל, שֶׁבְכָל-יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב לָנוּ, הוּא מְטִיב לָנוּ, הוּא
יֵיטִיב לָנוּ, הוּא גִמְלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ, הוּא יְגַמְלֵנוּ לְעֵד הַן
וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרוּחַ וְהַצֵּלָה וְכָל-טוֹב: (יענו אמן)

רְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּבוֹדוֹ: רְחֵמֵנוּ הוּא
יִשְׁתַּבַּח בְּשִׁמְיֵם וּבְאֶרֶץ: רְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר
הַדּוֹרִים: רְחֵמֵנוּ הוּא קָרוֹן לְעַמּוֹ יְרִים: רְחֵמֵנוּ הוּא
יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנִצָּחַ וְנִצָּחִים: (עד כאן בשבת, ממשיכים 'הוא ינחילנו')

חידודון

איזו תפילה מוזכרת בהגדה שקוראים אותה גם
בראשי חודשים?
הלל

הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ בְּכַבּוּד וְלֹא בְּבוּזִי [בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר]
 בְּנִחָת וְלֹא בְּצַעַר: הַרְחֵמֵן הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ: הַרְחֵמֵן
 הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רְחוּקָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ:
 הַרְחֵמֵן הוּא יַצְלִיחַ אֶת-דְּרָכֵינוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁבֵּר עַל
 גְּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צְוֹאַרֵנוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה
 קוֹמְמִינֵת לְאַרְצֵנוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יִרְפְּאֵנוּ רַפּוּאָה שְׁלֵמָה,
 רַפּוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְרַפּוּאָת הַגּוּף: הַרְחֵמֵן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת
 יְדוֹ הַרְחֵבָה: הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ כָּל-אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשִׁמוֹ
 הַגָּדוֹל כִּמוֹ שְׁנֵתְבָרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, בְּכָל
 מִכַּל כָּל, כִּן יְבָרֵךְ אוֹתֵנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי רְצוֹן
 וְנֹאמַר אָמֵן: הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמוֹ:

בשבת

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁפָלוֹ שֶׁפֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

בחול המועד

הַרְחֵמֵן הוּא יִגְיַעֵנוּ לְמוֹעֲדִים אַחֲרֵים הַבָּאִים לְקִרְאָתֵנוּ לְשְׁלוֹם:

ביו"ט

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ טוֹב:

הַרְחֵמֵן הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ וְתִהְיֶה יְרָאָתוֹ עַל
 פְּנֵינוּ לְבִלְתֵּי נַחֲטָא. וְיִהְיֶה כָּל-מַעֲשֵׂיֵנוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם:

ברכת האזרח

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שְׂאֵכְלֵנוּ עָלָיו וְיִסְדֵּר בּוֹ כָּל-מַעֲדָנָי
 עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשִׁלְחָנוּ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ ע"ה, כָּל-דָּעַב מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל וְכָל-

חידודון

השלם! "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו..."
 כאילו הוא יצא ממצרים.

צָמָא מִמֶּנּוּ יִשְׁתָּה, וְאֶל־יַחֲסֹר מִמֶּנּוּ כָּל־טוֹב לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, אָמֵן.
 הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ בְּעַל הַפִּיּוֹת הַזֶּה וּבְעַל הַסְּעוּדָה הַזֹּאת, הוּא וּבְנֵינוּ וְאִשְׁתּוֹ
 וְכָל־אֲשֶׁר לּוֹ, בְּבָנִים שְׂיַחֲיוּ וּבְנָכְסִים שְׂיִרְבּוּ. בָּרַךְ יְהוָה יֵאָדָר וְיִפְעַל
 יָדָיו תִּרְצָה. וְיִהְיוּ נֶכְסֵינוּ וּנְכֻסֵינוּ מְצֻלָּחִים וְקְרוֹבִים לְעֵיד, וְאֶל־יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו
 וְלֹא לְפָנָינוּ שׁוֹם דְּבַר חָטָא וְהִרְהוֹר עִוּוֹן. שֵׁשׁ וְשֵׁמֶחַ כָּל־הַיָּמִים, בְּעֶשֶׂר
 וּכְבוֹד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. לֹא יְבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִפְלֹם לְעוֹלָם הַבָּא,
 אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

יהרהר בלבו:

הריני מכוין לקיים מצות ציפייה לימות המשיח כאשר ציוה השם

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יַחֲיֵנוּ וְיִזְכְּנוּ וְיִקְרְבֵנוּ לְיָמֵי הַמְּשִׁיחַ וּלְבָנֵינוּ
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵי הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְדוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכוּ
 וְעִשְׂתָּה־חֶסֶד לְמִשְׁיָחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד־עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ
 וְרַעְבּוּ וּדְרָשׁוּ יְהוָה יֵאָדָר לֹא־יַחֲסְרוּ כָּל־טוֹב: נַעַר הַיִּיטִי
 גַּם־זָקְנֵתִי וְלֹא־רָאִיתִי צְדִיק נִעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבֶּקֶשׁ־לָהֶם: כָּל־
 הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹה וְזָרְעוֹ לְבָרָכָה: מַה־שֶּׁאֲכַלְנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה.
 וּמַה־שֶּׁשִּׁתִּינוּ יִהְיֶה לְרִבּוּאָה. וּמַה־שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לְבָרָכָה.
 כְּדַכְּתִיב. וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתֵרוּ כְּדַבֵּר יְהוָה יֵאָדָר:
 בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה יֵאָדָר עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בְּרוּךְ הַגָּבֵר
 אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה יֵאָדָר וְהָיָה יְהוָה יֵאָדָר מִבְּטָחוֹ: יְהוָה
 יֵאָדָר עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יֵאָדָר אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: עֲשֵׂה
 שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל־
 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

מצוה מן המובחר למזוג את היין ל'כוס של ברכה' סמוך לברכת המזון ככל האפשר משום כבוד הברכה.

חידודון

מהם חמישה חוכשי תורה?

בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, דברים.

ראוי להקפיד שיד שמאל לא תיגע כלל ב'כוס של ברכה' במשך כל ברכת המזון. (שו"ע סקפ"ג ס"ד ומשנ"ב סקט"ו). ועפ"י תורת הסוד יש להקפיד מאד שיד שמאל לא תיגע אף ביד ימין האוחזת בכוס.

יש להגביה את הכוס טפח כועל השולחן (משנ"ב סקפ"ג סקט"ו בשם הטור)

יברך על כוס שלישית ויכוון לפטור בברכה גם כוס הרביעית, ולא יברך כעת ברכה אחרונה.

**הריני מכוין לקיים מצות כוס של ברכה והגבהתה
כאשר ציזה השם**

**כוס ישועות אשא ובשם יהוה יאהרונה אקרא:
סברי מרנן.**

בכוס השלישית- יש להודות על המכות שקיבלו המצרים

**הריני מכוין לקיים מצות כוס שלישי מארבעה מוסות
כאשר ציזה השם**

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

יחיד הפנהיג

תקף. בעל תכלת
ובצל הכחות כלם
הפשיגים עלינו
בפרשות
(יאהרונה)

אדון הכל
היה ונהיה ויהיה
קב"ה ושכינתה
(יאהרונה)

נוכח
לפני

מקור
הקרבנות

ישתה רביעית בבת אחת בהסביבת שמאל ולאחר מכן ישטפו הכוס מבית ומחוץ.

חידודון

באיזו שפה שרים את השיר "חד גדיא"?
ארמית.

כולם מוזוגים כוס רביעית וגומרים עליו את ההלל בישיבה ובקול נעים ויש להזהר
לגמור את ההלל לפני הצות לילה

לכתחילה ראוי ונכון להשאיר פרוסת מצה על שולחן הסדר בעת אמירת ההלל (ויג"מ סימן
כט, עפ"י הרש"ש פסחים דף לו) דלחם שעונין עליו דברים הרבה, שגומרים עליו את ההלל
ואומרים עליו הגדה.

קריאת ההלל בליל הסדר אינה ככל קריאת הלל, אלא היא בגדר 'שירה' - פשוטו כמשמעו.
ולכן, מי שאומר הלל רק בתורת קריאה ולא בהתלהבות ושמחה כ'שירה' - לא יצא ידי
חובתו (עמק ברכה, הגש"פ אות ג).

אדם שאומר את ההלל שבהגדה מתוך תחושה שניסי מצרים נעשו עמו והוא עצמו ניצל
מבית עבדים - בידוע 'שמוחלים לו עוונותיו ומצילים אותו בדרך ניסית'. (מדרש תהלים מזמור
יח, דבש לפי מערכת ה"א אות ז).

הריני ממוין לקיים 11 מצוות בהלל:

ציפיייה למשייח; 'אם יתמהמה חפה לו פי בא יבא'; למן חפז לי נאם
יהוה; הוחלי לאלהים; הוא תהלתך והוא אלהיך אשר עשה אתך
את הגדלת ואת הנודאת וגו'; קריאת ההלל בנעימות ובקול רם;
זמר צדיק לברכה; הללויה הודו ליהוה פי טוב פי לעולם חסדו;
שזיתי יהוה לנגדי תמיד פי מימיני בל אמוט; בכל דרכיך דעהו
והוא יישר ארחתך; עיניך לנכח יביטו ועפעפיך יישרו נגדך
כאשר ציוה השם.

{ כל שאר המצוות שבתוך ההלל - יהרהר בלבו בלבד }

חידודון

מי אכל את הגדי בשיר "חד גדיא"?
שונרא (חתול).

שִׁפּוֹךְ הַמֶּתֶקֶד אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ, וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ. כִּי אֲכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת גִּוְהוֹ הַשָּׁמַיִם. שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם זַעַמְךָ וְחֲרוֹן אַפְּךָ יִשְׁיָגֵם. תִּרְדּוּף בְּאֵף וְתִשְׁמִידִם מִתַּחַת שָׁמַיִ יְהוּרָה. יאהרונהי.

לֹא לָנוּ יְהוּרָה יאהרונהי, לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמַתְךָ. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם, אֵיךְ נָא אֱלֹהֵיהֶם, וְאֵלֵהֵינוּ בְּשָׁמַיִם, כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה. עֲצִיבֵיהֶם כָּסֶף וְזָהָב, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. כֹּה לֵהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ, עֵינֵינִים לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ, אוֹזְנֵינִים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, אֵף לָהֶם וְלֹא יִרְיחוּן, יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְיִשוּן, רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ, לֹא יִהְיוּ בַּגְּרוֹנִם. כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם.

הריני מזכין לקיים מצות הבטחון בקב"ה כאשר ציוה השם

יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּיְהוָה יאהרונהי, עֲזָרְם וּמִגָּנָם הוּא. בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בְּיְהוָה יאהרונהי, עֲזָרְם וּמִגָּנָם הוּא. יִרְאֵי יְהוָה יאהרונהי בְּטַחוּ בְּיְהוָה, עֲזָרְם וּמִגָּנָם הוּא.

הריני מזכין לקיים מצוה לברך את ישראל ומצות והלכת בדרכיו כאשר ציוה השם

יְהוָה יאהרונהי זְמַרְנוּ יְבָרַךְ, יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן. יְבָרַךְ יִרְאֵי יְהוָה יאהרונהי, הַקְטִינִים עִם הַגְּדֹלִים. יִסַּף יְהוָה יאהרונהי עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל

חידודון

בשיר "אחד מי יודע" עונים לששה, ששה סדרי משנה. מהם הסדרים? זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות.

בְּנִיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה יֵאָדְוֶנָה, עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם לַיהוָה יֵאָדְוֶנָה, וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם. לֹא
הַמֵּתִים יִהְלְלוּ י-ה, וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוֹמָה. וְאַנְחָנוּ נִבְרָךְ י-ה,
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, הַלְלוּהָ.

אֶתְהַבְּתִי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה יֵאָדְוֶנָה אֶת קוֹלִי, תַּחֲנוּנֵי כִּי
הָטָה אֲזוּנֹו לִי, וּבִימֵי אֶקְרָא. אֶפְפוּנֵי חֲבֵלֵי מוֹת, וּמִצְרֵי
שָׂאוֹל מִצְאוּנֵי, צָרָה וַיִּגֹּן אִמְצָא. וּבִשְׁם יְהוָה יֵאָדְוֶנָה אֶקְרָא:
אָנָּה יְהוָה יֵאָדְוֶנָה מְלִטָּה נַפְשִׁי. חֲנוּן יְהוָה יֵאָדְוֶנָה וְצַדִּיק,
וְאַלְהֵינוּ מִרְחָם. שִׁמְר פֶּתָאִים (אל"ף נחה ונקראת פתאים) יְהוָה
יֵאָדְוֶנָה, דְּלוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנְחֹוֹכֵי, כִּי יְהוָה
יֵאָדְוֶנָה גָּמַל עָלַיְכִי. כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמוֹת, אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה,
אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה יֵאָדְוֶנָה, בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.
הָאִמְנַתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אָנֹכִי עֲנִיתִי מְאֹד. אָנֹכִי אִמְרַתִּי בַחֲפוּז, כָּל
הָאָדָם כֹּזֵב.

מָה אָשִׁיב לַיהוָה יֵאָדְוֶנָה, כָּל תַּגְמוּלוֹהֵי (מלעיל) עָלַי.

כֹּזֵב יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא, וּבִשְׁם יְהוָה יֵאָדְוֶנָה אֶקְרָא.
נִדְרֵי לַיהוָה יֵאָדְוֶנָה אֲשִׁלֵּם, נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר
בְּעֵינַי יְהוָה יֵאָדְוֶנָה, הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו. אָנָּה יְהוָה יֵאָדְוֶנָה כִּי
אָנֹכִי עֲבָדְךָ, אָנֹכִי עֲבָדְךָ בֶן אִמְתְּךָ, פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי. לָךְ אֹזֶבַח
זֶבַח תּוֹדָה, וּבִשְׁם יְהוָה יֵאָדְוֶנָה אֶקְרָא. נִדְרֵי לַיהוָה יֵאָדְוֶנָה

חידודון

בשיר "אחד כיו יודע" מה עונים לחמישה כיו יודע?
חמישה חומשי תורה.

אֲשִׁלֵּם, נִגְדָה נָא לְכֹל עַמּוֹ. בַּחֲצֵרוֹת בַּיִת יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה
בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם, הַלְלוּיָהּ.

הַרְיֵנִי מִכּוּיִן לְקִיּוּם מִצּוֹת הַיְהוּדִיָּה עַל הַטּוֹב כְּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם
הַלְלוּ אֶת יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל
הָאֲמִיּוֹת. מִי גִבֹר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ, וְאֲמַת יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה
לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ.

הוֹדוּ (מַלְרַע) לַיהוָה יֵאָהֲרֹנָה מִי טוֹב
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל,
יֹאמְרוּ נָא בַּיִת אֲהָרֹן,
יֹאמְרוּ נָא יְרֵאֵי יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה,
מִי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
מִי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
מִי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
מִי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְ-ה, עֲנֵנִי (מַלְעִיל) בַּמִּדְבָּר יְ-ה.
יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה לִי לֹא אִירָא, מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם.
יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה לִי בְעֲזָרִי, וְאֲנִי אֲרָאָה בְשִׁנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת
בַּיהוָה יֵאָהֲרֹנָה מִבְּטַח בְּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה יֵאָהֲרֹנָה
מִבְּטַח בַּנְּדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה מִי
אֲמִילָם. סִבּוּנִי גַם סִבְבוּנִי, בְּשֵׁם יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה מִי אֲמִילָם.
סִבּוּנִי כְדַבְרִים, דַּעְמוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים, בְּשֵׁם יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה מִי
אֲמִילָם. דַּחַה דְחִיתַנִּי לְנַפְל וַיְהוָה יֵאָהֲרֹנָה עֲזָרֵנִי. עֲזֵי וְזִמְרַת
יְה, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֵלֵי צַדִּיקִים. יְמִין
יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה עֲשֶׂה (מַלְעִיל) חֵיל, יְמִין יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה רֹמְמָה, יְמִין
יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה עֲשֶׂה (מַלְעִיל) חֵיל. לֹא אֲמוֹת, מִי אַחִיָּה וְאַסְפָּר

חידודון

מה חייבים לאכול בלילה הראשון של פסח?
מצה.

מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֹנִי יְהוָה, וְלַמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, אָבֹא בָם אוֹדֶה יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה, יִאֲהַרְוֶנָה, צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ. אוֹדֶךָ כִּי עֲנִיתָנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. (חֲזוֹר: אוֹדֶךָ) אֲבִן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים, הִיְתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה. (חֲזוֹר: אֲבִן) מֵאֵת יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאֹת בְּעֵינֵינוּ. (חֲזוֹר: מֵאֵת)

הריני מכיין לקיים מצות שמחה בקב"ה וביזום טוב
כאשר ציוה השם

זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה, יִאֲהַרְוֶנָה, נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בוֹ. (חֲזוֹר: זֶה)

אֲנִי יְהוָה, יִאֲהַרְוֶנָה הוֹשִׁיעָה (מלעיל) נָא. אֲנִי יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה הוֹשִׁיעָה נָא. אֲנִי יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה הַצְּלִיחָה (מלרע) נָא. אֲנִי יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה הַצְּלִיחָה נָא.

בְּרֹזֶךְ הַבַּיִת בְּשֵׁם יְהוָה, יִאֲהַרְוֶנָה, בְּרִכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה. בְּרֹזֶךְ הַבַּיִת בְּשֵׁם יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה, בְּרִכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה. אֵל יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה וַיָּאֵר לָנוּ, אֲסֵרוּ חַג בַּעֲבַתִּים, עַד קָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵל יְהוָה יִאֲהַרְוֶנָה וַיָּאֵר לָנוּ, אֲסֵרוּ חַג בַּעֲבַתִּים, עַד קָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵלֵי אֲתָהּ וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ. אֵלֵי אֲתָהּ וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ.

הריני מכיין לקיים מצות הודיה ופרסום גדלות ה'
כאשר ציוה השם

הוֹדוּ לַיהוָה, יִאֲהַרְוֶנָה, כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

חידודון

מדוע נחשבת הנצה כ"לחם עוני"?

הנצה הינה מאכל עבדים מפני שלמצה לוקח זמן רב להתעכל, כך ישאר העבד עם תחושת שבע לאורך זמן.

מִי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
 מִי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

הוֹדוּ לַיהוָה יֵאָדָרְנָהּ מִי טוֹב,
 הוֹדוּ לַאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים,
 הוֹדוּ לַאֲדוֹנֵי הָאֲדָנִים,
 לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ,
 לַעֲשֵׂה הַשְּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה,
 לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם,
 לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים,
 אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם,

אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמַמְשַׁלֵּת בַּלַּיְלָה,

מִי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
 מִי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

לְמַפָּה מִצְרַיִם בְּבִמּוֹרֵיהֶם,
 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵתוֹכָם,
 בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה,
 לְגַזֵּר יַם סוּף לְגַזְרֵימָה,
 וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ,
 וַיַּעַר פְּרַעֲיָה וַחִילוּ בַּיּוֹם סוּף,
 לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר,
 לְמַפָּה מַלְכִים גְּדֹלִים,
 וַיַּהֲרֹג מַלְכִים אֲדִירִים,
 לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי,
 וְלַעֲזוּג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן,
 וַנִּתֵּן אֶרֶץ לְנַחֲלָה,

חִידוּדוֹן

מאיזו מצה משלושת המצות בוצעים ביחץ?
 המצה האמצעית.

מִי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.
 מִי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.
 מִי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.
 מִי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.
 מִי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

נִחַלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ,
 שִׁבְשֵׁבֵלְנוּ זָמַר לָנוּ,
 וַיִּפְרָקֵנוּ מִצָּרֵינוּ,
 נָתַן לָחֶם לְכֹל בָּשָׂר,
 הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם,

חִידוּדוֹן

איזה ירק זה כרפס לפי הספרדים?
 סלרי.

נְשִׁמַת כָּל חַי תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר תִּפְאֹר וּתְרוֹמִים זְכוּרָה
 מִלִּפְנֵי תְּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל, וּמִבְּלַעְדֶּיךָ
 אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם
 בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אַתָּה.

אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֵלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת,
 אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת, הַמְהַלֵּל בְּכָל הַתְּשׁוּבָחוֹת,
 הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וְיְהוָה
 אֱלֹהִים אֱמֶת. לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, הַמְעוֹזֵר יוֹשְׁבֵי וְהַמְקִיץ
 נְרַדְמִים. מְחַיֶּה מֵתִים וְרוֹפֵא חוֹלִים, פּוֹקֵחַ עֲוֹרִים וְזוֹקֵף
 כְּפוּפִים, הַמְּשִׁיחַ אֱלֹמִים וְהַמְּפַעֵנֵחַ נַעֲלָמִים. וְלֵךְ לְבַדְּךָ
 אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

וְאֵלֵינוּ פִּינּוּ מְלֵא שִׁירָה בְּיָם, וּלְשׁוֹנֵנוּ רַנָּה כַּהֲמוֹן
 גְּלוּי, וְשׁוֹפְתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמַרְחֵבֵי רִקִיעַ, וְעֵינֵינוּ
 מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וּמְיָרָח, וְיָדֵינוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם,
 וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאֵילוֹת – אֵין אֲנַחְנוּ מִסְּפִיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ
 יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּלְבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי, עַל אַחַת

מֵאֶלֶף אֶלְפֵי אֲלָפִים וְרוֹב רַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת
נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ.

מִלִּפְנֵי ^{יֵאֱהָרֹנְהוּ} מִמִּצְרַיִם גָּאֲלָתָנוּ יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ,
מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרָעַב זָנַתָּנוּ וּבְשִׁבְעַת
כֹּלֵלָתָנוּ, מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ, מִדְּבַר מִלְּטָתָנוּ, וּמִחֲלָאִים רָעִים
וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ. עַד הִנֵּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ, וְלֹא עֲזָבוּנוּ הַסְּדִיף.
עַל כֵּן אֲבָרִים שִׁפְלַגְתָּ בָנוּ, וְרוּחַ וּנְשִׁמָּה שִׁנַּפַּחְתָּ בְּאַפֵּינוּ,
וְלִשְׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ, וַיִּשְׁבַּחוּ,
וַיִּפְאָרוּ אֶת שִׁמְךָ מִלִּפְנֵי תַמִּיד. כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה, וְכָל
לִשְׁוֹן לְךָ תִּשְׁבַּח, וְכָל עֵין לְךָ תִּצְפֶּה, וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִּכְרַע,
וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְהַלְבַּבוֹת יִירְאוּךָ, וְהַקְּרָב
וְהַכְּלִיזוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כַּדְּבַר שֶׁנֶּאֱמַר: כָּל עֲצָמוֹתַי
תִּאֲמַרְנָה: יְהוָה ^{יֵאֱהָרֹנְהוּ} מִי כָמוֹךָ. מִצִּיל עֵינִי מִחֶזֶק מִמָּוֶה, וְעֵינִי
וְאֲבִיוֹן מִגּוֹזְלוֹ.

שִׁזְעַת עֵינָיִם אֶתָּה תִּשְׁמַע, צַעֲקַת הַדָּל תִּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ.

יֵהָרֵר בְּלִבּוֹ: הַרִינִי מִכוּיִן לִקְיִים מִצּוֹת לִרְנֵן וּלְשִׁבַח לַה'
כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם

וְכַתּוּב: רִנְנוּ צְדִיקִים בְּיְהוָה ^{יֵאֱהָרֹנְהוּ}, לִישְׁרִים נְאוּה תִּהְלֶה.

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְּרוּמָם,
 וּבְשִׁפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְּבָרָה,
 וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְּקַדְּשׁוּ,
 וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְּהַלֵּל.

בְּמַקְהֵלוֹרַת רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. שְׁכֵן חוֹבֵת
 כָּל הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יְהוָה יִאֲהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם,
 לְהַדָּר וּלְנַצַּח, עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי
 עֲבָדֶךָ מְשִׁיחֶךָ. וּבְכֹן,

יִהְרַר בְּלִבּוֹ: הַרְיֵנִי מִכּוּזֵן לְקִיִּים מִצוֹת לְשִׁמּוּחַ בְּקַב"ה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מְלַפְנֵנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נֶאֱחָה יְהוָה
 יִאֲהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל
 וְזִמְרָה, עוֹז וּמְשִׁלָּה, נְצַח, גְּדֻלָּה, וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתִפְאַרֶת,
 קְדֻשָּׁה וּמְלֻכּוֹת. בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ.
 וּמִעוֹלָם וָעֶד עוֹלָם אֲתָה אֵל.

יְהִלְלוּךָ יְהוָה, יֵאָהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ, וְחֲסִידֶיךָ
וְצַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ, וְעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל־
בְּרַנָּה יוֹדוּ, וַיְבָרְכוּ, וַיִּשְׁבְּחוּ, וַיִּפְאֲרוּ, אֶת שֵׁם כְּבוֹדְךָ. מִי לְךָ
טוֹב לַהֲוֹדוֹת וּלְשַׁמֵּךְ נְעִים לְזִמְרָה, וּמַעֲוֹלִים וְעַד עוֹלָם אֶתָּה
יְהִי.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתְּשׁוּבָהוֹת. אָמֵן.

מקור הפרכת
נזקח לפני
אדון הכל
ק"ה ולנה וק"ה
קב"ה ושמינתה
(יאהרונה?)

קודם שתיית כוס רביעי יאמר בקשה זו: (לשון חכמים ח"א סימן נג)

לְשֵׁם יְחִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂמִינֵיתָהּ. בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ.
וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ. לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתִיּוֹת וְא"ו
וְה"א. בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יְהוּה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי מוֹכֵן וּמְזִמֵּן לְשִׁתּוֹת
יֵין שֶׁל כּוֹס רְבִיעִית מְאַרְבַּע כּוֹסוֹת שִׁתְּקֵנוּ חֲכָמִים זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה בְּלִיל
חֵג הַמִּצּוֹת. שְׁפַל-אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם הוּא מִצְוֶה בְּפָנָי עֲצֻמָּה. (יאמר פעמיים)
וַיְהִי נָעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
כּוֹנֵנָה:

בכוס הרביעית- יש להודות על מתן תורה
(הגש"פ תתקבל עמ' 46)

**הַרְיֵנִי מְכוּיֵן לְקִיִּים מִצּוֹת כּוֹס רְבִיעִי מְאַרְבַּעַה כּוֹסוֹת
כַּאֲשֶׁר צִוִּיהָ הַשֵּׁם**

ישתו רביעית בבת אחת בהסיבת שמאל ויברך ברכה אחרונה ויכוון לפטור גם הכוס השלישית וגם הכוס הרביעית ששתה וידחוק עצמו לפחות אחת מהן לשתות רביעית שלם.

פְּרוּץ אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם

יחיד המנהיג

סָקִיךְ. פֶּעַל הַיָּלֵלָת
וּבִעַל הַכּוֹחוֹת כָּלֶם
הַפְּשִׁיטִים עָלֵינוּ בַּפְּרָטוֹת
(יֵאָהָרֵיחָה)

אֲדוֹן הַכֹּל
תְּהֵא תְהֵא וְתִקְהֵא
קַב"ה וְשִׁכְנָתָהּ
(יֵאָהָרֵיחָה)

נוֹכַח
לְפָנַי

מְקוֹר
הַבְּרָכוֹת

עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה, שְׂרָצִית וְהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ לְאֹכֹל מִפְּרֵיהָ וּלְשִׁבּוֹעַ מִטּוֹבָהּ. רַחֵם יְהוָה יֵאָהָרֵיחָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ, וְעַל הַר צִיּוֹן מְשִׁכַן כְּבוֹדָךְ, וְעַל מִזְבִּיחֶךָ וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבִנְיַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וּנְבַרְכֶךָ עָלֶיךָ בְּקֹדֶשׁ וּבְטַהֲרָה. (בְּשִׁבְתָּ: וּרְצָה וְהִחְלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ הַזֶּה). וְשִׁמְחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ הַזֶּה. כִּי אַתָּה טוֹב וְיִמְטִיב לְכָל, וְנוֹדֶה לְךָ יְהוָה יֵאָהָרֵיחָה אֱלֹהֵינוּ עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן. (עַל יַיִן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: פְּרֵי גִפְנָה).

פְּרוּץ אֶתָּה יְהוָה עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן.

אֲדוֹן הַכֹּל
תְּהֵא תְהֵא וְתִקְהֵא
קַב"ה וְשִׁכְנָתָהּ
(יֵאָהָרֵיחָה)

נוֹכַח
לְפָנַי

מְקוֹר
הַבְּרָכוֹת

(עַל יַיִן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: פְּרֵי גִפְנָה).

לאחר הסדר יאמר בקשה זו של מרן הגאון חיד"א זיע"א: (בית הכהירה דף קס ע"ב)

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, שְׂיִהְיֶה חֲשׂוֹבוֹת וּמְרֻצוֹת לְפָנֶיךָ כָּל-מַעֲשֵׂי הַמִּצְוֹת שֶׁעָשִׂינוּ (וְכָל-הַפְּגָמוֹת שֶׁפָּגַמְנוּ) בְּלִילָה זֹה, וַיַּעַל לְפָנֶיךָ לְרְצוֹן. וַיֹּאמְרוּ תַמִּיד יִגְדֵל יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ יְהוָה אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד, הוֹד וְהָדָר לְבִשְׁתֶּךָ: גְּדוֹל יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ וּמְהַלֵּל מְאֹד, וְלִגְדֻלְתוֹ אֵין חֶקֶר: אֲנֵא יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ, תִּרְבַּ גְּדֻלְתִּי. וְעַתָּה, יִגְדֵל נָא כַּחַ יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ, לְרַחֵם עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. אִזּוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ, לַעֲשׂוֹת עִם-אֲקָלָה: בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, עַל שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ, כֵּן תַּחֲנִינוּ וְתַחֲנִנּוּ, וְתֹאסֵף גְּלוּתֵינוּ לְחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ, לְשִׁמְרֵךָ חֲקִיךָ, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ מְרֻצוֹנֶךָ וְלַעֲבֹדְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם, עַל שֶׁאַנְחָנוּ מוֹדִים לָךְ, בְּרוּךְ אַתָּה הַהוֹדָאוֹת. וְצֵא נָא לְיֹשֵׁעַ אֶת-מְשִׁיחֶךָ, וְכִימִי צֵאתָנוּ מִמִּצְרַיִם הָרָאנוּ נִפְלְאוֹת בְּגִלוֹת הַחַל הַזֶּה, וְהִבֵּט לְרֹאוֹת פָּנֶי מְשִׁיחֶךָ הַקָּדוֹשׁ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְהִיָּה יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ: לְמַלְךָ עַל-כָּל-הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד:

אָמֵן כֵּן יְרִי רְצוֹן.

הריני מזוין לקיים מצוות איסור שתיה אחר ד' כוסות
כאשר ציוה השם

לאחר ההגדה בלי הפסק כלל יאמר 'שיר השירים' בקול נעים, והטעם שקורין שיר השירים בליל פסח – לפי שרובו נאמר על ענין יציאת מצרים ונתינת התורה. עיקר אמירתה לאומרה במיתון ובשפה ברורה ובנעימות קול ולהבין פירושה אם אפשר.

קודם קריאת שיר השירים יאמר לשם יחוד כמודפס בסידורים:

לְשֵׁם יחוד קודשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁמְיִנְתָּהּ, בְּדְחִילוֹ וּדְחִימוֹ וּדְחִימוֹ וּדְחִילוֹ, לְיַחְדָּא שְׁם יו"ד וְה"א בּוּא"ו וְה"א בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם כָּל-יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְשׁוֹרֵר שִׁיר הַשִּׁירִים, קָדֵשׁ קָדָשִׁים, וְתַעֲלֶה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת שִׁיר הַשִּׁירִים כְּאִלּוּ אָמְרוּ שְׁלֹמֹה בְּעַצְמוֹ, וּכְאִלּוּ הִשְׁגִּנוּ כָּל-הַסּוּדוֹת הַחַתּוּמִּים בּוֹ. (ויאמר פעמיים) וְיִהְיֶה נְעָם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ פּוֹנְנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנְנָה:

א. שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשְׁלֹמֹה: יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים הַדִּיךְ מִיַּיִן: לְרִיחַ שִׁמְנֶיךָ טוֹבִים שְׁמֹן תִּנְדֹּק שְׁמֶךָ עַל כֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבֹּךָ: מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה הִבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ נִזְכֵּרָה דְדִיךְ מִיַּיִן מִיִּשְׁרָיִם אֶהְבֹּךָ: שִׁחֲוֶרָה אָנִי וְנֶאֱוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם כְּאֶהְלִי קָדֵר פִּירֵיעוֹת שְׁלֹמֹה: אֵל תִּרְאוּנִי שִׂיאֵנִי שִׁחְרַחֲרַת שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשְּׁמֵשׁ בְּנִי אֲמִי נַחְרוּ בִּי שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרַתִּי: הַגִּידָה לִּי שִׂאֶהְבָּה נִפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים שְׁלֹמֹה אֶהְיָה כְּעֵטִיהָ עַל עֲדָרֵי חֲבָרֶיךָ: אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים צְאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן וְרַעֲי אֶת גְּדִיתֶךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים:

לְסַסְתִּי בְּרַכְבִּי פִּרְעָה דְּמִיתִיךָ רַעֲיִתִי: נֶאֱוֹו לְחַיִּיךָ
 בַּתָּרִים צְוֹאֲרֶךָ בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זֶהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם
 נִקְדוֹת הַכֶּסֶף: עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נִרְדֵּי נֶתַן רֵיחוֹ:
 צְרוּר הַמֹּר דּוּדֵי לִי בֵּין שְׂדֵי יֵלִין: אֲשַׁכַּל הַכֶּפֶר דּוּדֵי
 לִי בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי: הַנֶּךָ יִפֶּה רַעֲיִתִי הַנֶּךָ יִפֶּה עֵינֶיךָ
 יוֹגִים: הַנֶּךָ יִפֶּה דּוּדֵי אֶף נָעִים אֶף עֲרֻשְׁנוּ רַעֲנָנָה:
 קְרוֹת בְּתֵינּוּ אֲרָזִים רַהֲיִטְנוּ בְּרוֹתִים:

ב. אֲנִי חִבְּצַלַת הַשָּׂרוֹן שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים: פְּשׁוֹשְׁנָה
 בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיִתִי בֵּין הַפְּנוֹת: פְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר
 כֵּן דּוּדֵי בֵּין הַבְּנִים בְּצִלוֹ הַמִּדְּתֵי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִי
 מִתּוֹק לְחֵמִי: הִבִּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיֵּינן וּדְגָלוּ עָלַי אַהֲבָה:
 סִמְכּוֹנֵי בְּאֲשֵׁישׁוֹת רַפְדּוּגֵי בַּתְּפּוּחִים מִי חוֹלַת אַהֲבָה
 אֲנִי: שִׁמְאָלוּ תַּחַת לְרֹאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחְבֵּקֵנִי: הַשְּׁבַעֲתִי
 אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה
 אִם תַּעֲיִרוּ וְאִם תַּעֲזוּרוּ אֶת הָאֲהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ:
 קוֹל דּוּדֵי הַנָּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל
 הַגְּבְעוֹת: דּוֹמָה דּוּדֵי לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרַת הָאֵילִים הַנָּה זֶה
 עוֹמֵד אַחֵר פְּתִלְנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת מְצִיץ מִן
 הַחֲרָפִים: עֲנָה דּוּדֵי וְאָמַר לִי קוֹמֵי לָךְ רַעֲיִתִי יִפְתִּי
 וּלְכִי לָךְ: מִי הִנֵּה הִסְתִּי עֶבֶר הַגְּשָׁם הַלֶּךְ הַלֶּךְ לוֹ:
 הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאֲרָצְנוּ: הַתְּאֲנָה הַנְּטָה פְּגִיָּה וְהַגְּבַנִּים סִמְדָר
 נִתְּנוּ רֵיחַ קוֹמֵי לָךְ רַעֲיִתִי יִפְתִּי וּלְכִי לָךְ: יוֹנְתִי בַּחֲגוּי

הִסְלַע בְּסִתֵּר הַמְדַרְגָּה הִרְאִינִי אֶת מְרֹאֵיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי
 אֶת קוֹלְךָ מִי קוֹלְךָ עָרֵב וּמְרֹאֵיךָ נְאוּהָ: אֲחֻזּוּ לָנוּ
 שׂוֹעֲלִים שׂוֹעֲלִים קִטְנִים מְחַבְּלִים פְּרָמִים וּמְרַמִּינֵנוּ
 סְמִדָּר: דּוֹדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד שִׁיבוּחַ
 הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים סֵב דְּמָה לָּךְ דּוֹדֵי לְצַבִּי אוֹ לְעַפְר
 הָאֵילִים עַל הָרֵי בְּתָר:

ג. עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי
 בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְאָתִי: אֶקוּמָה נָא וְאֶסּוּבְבָה בְּעִיר
 בְּשׁוֹקִים וּבְרַחְבוֹת אֲבַקֶּשֶׁה אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי
 בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְאָתִי: מִצְאֹנֵי הַשְּׂמָרִים הַסְּבָבִים
 בְּעִיר אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי רְאִיתֶם: כִּמְעַט שְׁעֵבְרָתִי
 מֵהֶם עַד שִׁמְצָאתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי אֲחֻזְתִּי וְלֹא
 אֲרַפְנוּ עַד שֶׁהִבִּיאָתִי אֶל בֵּית אֲמִי וְאֶל חֶדֶר הוֹרְתִי:
 הַשִּׁבְעָתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת
 הַשְּׂדֵה אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֵהְבָה עַד
 שִׁתְּחַפְּץ: מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן
 מְקַטְרֵת מוֹד וּלְבוֹנָה מִכָּל אֲבָקָת רוּכַל: הִנֵּה מִטָּתִי
 שֶׁלְשֵׁלְמָה שִׁשִּׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֵרֵי יִשְׂרָאֵל:
 כָּלֶם אֲחֻזֵי חָרֵב מְלֻמְדֵי מְלַחְמָה אִישׁ חָרְבוּ עַל יָרְכּוֹ
 מִפֶּחֶד בְּלִילוֹת: אֶפְרַיִן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מְעַצֵּי
 הַלְּבָנוֹן: עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רִפִּידָתוֹ זָהָב מְרַפְּבוֹ
 אֲרָגְמָן תּוֹכוֹ רְצוּף אֵהְבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם: צְאִינָה

וְרֵאִינָהּ בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ
אִמּוֹ בַּיּוֹם הַתְּנַתּוֹ וּבַיּוֹם שִׁמְחַת לְבוֹ:

ד. רֵחַף יָפָה רַעֲיִתִי הִנֵּה יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבְּעַד
לְצַמֶּתֶךָ שְׁעָרֶךָ כְּעֶדֶר הָעֵזִים שֶׁגִּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד:
שֵׁנֶיךָ כְּעֶדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה שְׁכָלָם
מִתְאִימוֹת וְשִׁפְלָה אֵין בָּהֶם: כְּחוֹט הַשָּׁנִי שִׁפְתֶיךָ
וּמִדְּבָרֶיךָ נֶאֱוָה כְּפֶלֶח הַרְמוֹן רַקֶּתֶךָ מִבְּעַד לְצַמֶּתֶךָ:
כְּמִגְדֵּל דָּוִד צוֹאֲרֶךָ בְּנֵי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמַּיִן תְּלוּי
עָלְיוֹ כֹּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים: שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשֵׁנֵי עֶפְרַיִם
תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הַרוֹעִים בְּשׁוֹשְׁבָנִים: עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם
וְנִסּוֹ הַצְּלָלִים אֶלֶף לִי אֵל הַר הַמּוֹד וְאֵל גְּבַעַת
הַלְבוּנָה: כָּלֶךָ יָפָה רַעֲיִתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ: אֲתִי מְלַבְּנוֹן
כָּלֶה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ אֲמָנָה
מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחַרְמוֹן מִמְּעַנּוֹת אֲרִיזוֹת מֵהַרְרֵי נְמָרִים:
לְבַבְתִּנִּי אַחֲתִי כָלֶה לְבַבְתִּינִי בְּאַחַת מְעֵינֶיךָ בְּאַחַד
עֵנֶק מִצְוֵרֶיךָ: מַה יָּפּוֹ דְדִיךָ אַחֲתִי כָלֶה מַה טְבוֹ דְדִיךָ
מֵיִן וְרִיחַ שְׁמֵנֶיךָ מִכָּל בְּשָׂמִים: נֶפֶת תְּטַפְּנָה
שִׁפְתוֹתֶיךָ כָלֶה דְּבֶשׂ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ וְרִיחַ
שְׁלֹמֶתֶךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן: גֵּן נְעוּל אַחֲתִי כָלֶה גֵּל נְעוּל
מְעִין חֲתוּם: שְׁלַחֶיךָ כְּפָרִיס רְמוֹנִים עִם כְּרִי מְגָדִים
כְּפָרִים עִם נְרָדִים: נְרָד וְכֶרֶם קָנָה וְקִנְמוֹן עִם כָּל
עֲצֵי לְבוֹנָה מִרְ וְאַהֲלוֹת עִם כָּל רְאֵשֵׁי בְּשָׂמִים: מְעִין
גָּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן: עוֹרֵי צְבוּן

וּבֹאֵי תִימֵן הִפִּיחֵי גְנִי יִזְלוּ בְּשִׁמּוֹי יִבֵּא דוֹדֵי לְגַנּוֹ
וַיֵּאמֶל פְּרִי מִגְדֵיּוֹ:

ה. בְּאַחַת־לִגְנֵי אַחַת־יָמִי כָּלָה אֶרְצִיתִי מוֹדֵי עִם בְּשִׁמּוֹי
אֶכְלֹתִי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי אֶכְלוּ
רַעִים שִׁתּוֹ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים: אָנֹכִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַד קוֹל
דוֹדֵי דוֹפֵק פֶּתַח־לִי אַחַת־יָמִי רַעֲיִתִי יוֹנְתִי תַמּוֹתִי
שָׁרְאֲשִׁי נִמְלֵא טַל קוֹצוֹתַי רְסִיסֵי לַיְלָה: פִּשְׁטֹתִי אֶת
פֶּתְנֹתִי אֵיכָכָה אֶלְבֹּשְׁנָה רְחֻצְתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה
אֶטְנַפֶּם: דוֹדֵי שֶׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר וַמְעֵי הַמּוֹ עָלָיו:
קָמְתִי אָנֹכִי לִפְתַּח לְדוֹדֵי וַיְדִי נִטְפוּ מוֹד וְאַצְבְּעֹתַי
מוֹד עֵבֶר עַל כַּפּוֹת הַמִּנְעוּל: פֶּתַח־תִּי אָנֹכִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי
חֶמֶק עֵבֶר נִפְשִׁי יֵצֵא בְּדַבְרוֹ בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא
מִצְאָתִיהוּ קִרְאָתִיו וְלֹא עָנְנִי: מִצְאָנִי הַשְּׂמֵרִים
הַסְּבָבִים בְּעִיר הַכּוֹנֵי פְּצַעוֹנֵי נִשְׂאוּ אֶת רִדְדֵי מַעְלֵי
שְׂמֵרֵי הַחֲמוֹת: הַשְּׂבַעֲתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִם
תִּמְצְאוּ אֶת דוֹדֵי מֶה תִּגִּידוּ לוֹ שִׁהוּלֹת אֶהְבֶּה אָנֹכִי:
מֶה דוֹדְךָ מִדּוֹד הַיָּפֶה בְּנָשִׁים מֶה דוֹדְךָ מִדּוֹד שִׁפְכָה
הַשְּׂבַעֲתָנוּ: דוֹדֵי צַח וְאֲדוּם דְּגוּל מְרַבְּבָה: רֵאשׁוּ
פֶתֶם פֶּזוֹ קוֹצוֹתֵינוּ תִלְתְּלִים שִׁהוּרוֹת פְּעוֹרָב: עֵינָיו
כִּיּוֹנִים עַל אֶפְיָקֵי מַיִם רְחֻצוֹת בְּחֶלֶב יִשְׁבוֹת עַל
מִלֵּאת: לְחֵנוּ פְּעוֹרוֹגַת הַבָּשָׂם מִגְדָּלוֹת מִדְּקָחִים
שִׁפְתוֹתֵינוּ שׁוֹשֵׁנִים נִטְפוֹת מוֹד עֵבֶר: יָדֵינוּ גְּלִילֵי זָהָב
מִמְלָאִים בְּתַרְשֵׁישׁ מְעִי עֶשֶׂת שָׁן מְעַלְפַת סַפִּירִים:

שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ מִיִּסְדִּים עַל אֲדָנִי כִּזְמַן מִרְאֵהוּ
 כְּלִבְנוֹן בַּחֹר פְּאֲרָזִים: חֲכֹ מִמֶּתְקִים וְכֹל מִחֲמֻדִּים
 זֶה דוּדֵי וְזֶה רְעֵי בְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם:

ג. אֲנִי הֵלֵךְ הוֹדֵךְ הִיפָה בְנֵשִׁים אֲנִי כִּנְה דוּדֵךְ
 וְנִבְקָשְׁנוּ עִמָּךְ: דוּדֵי יֵרֵד לָגֹנוּ לְעֲרוּגוֹת הַבְּשִׂם
 לְרַעוֹת בְּגָנִים וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים: אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי
 הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים: יָפָה אַתְּ רְעִיתִי פְתַרְצָה נְאוּהָ
 מִירוּשָׁלַם אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת: הַסִּבִּי עֵינַיךָ מִנְּגִדֵי שֵׁהִם
 הִרְהִיבֵנִי שִׁעְרֶךָ כְּעֵדֶר הָעֵזִים שִׁגְלָשׁוּ מִן הַגְּלָעַד:
 שִׁנַּיךָ כְּעֵדֶר הָרַחֲלִים שִׁעְלוּ מִן הָרַחֲצָה שִׁכְלָם
 מִתְּאִימוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם: כְּפִלַּח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ
 מִבְּעַד לְצִמְתֶּךָ: שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשִׁמְנִים
 פִּילְגָשִׁים וְעֵלְמוֹת אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא יוֹנְתִי תִמְתִּי
 אַחַת הִיא לְאִמָּה בָּרָה הִיא לְיוֹלְדָתָהּ רְאוּהָ בְנוֹת
 וַיֵּאֱשְׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילְגָשִׁים וַיְהַלְלוּהָ: מִי זֹאת
 הַנְּשִׁקָּה כְּמוֹ שִׁחַר יָפָה כְּלִבְנָה בָּרָה כְּחִמָּה אֵימָה
 כְּנִדְגָלוֹת: אֵל גִּנַּת אֶגְזוֹ יֵרֵדְתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבִי הַנְּחַל
 לְרֵאוֹת הַכְּרָחָה הַגֶּפֶן הַנִּצּוֹ הָרִמְנִים: לֹא יִדְעֵתִי נִפְשִׁי
 שִׁמְתֵנִי מִרְכָּבוֹת עַמִּי נְדִיב:

ד. שׁוּבִי שׁוּבִי הַשׁוּלָמִית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנַחֲזָה בְךָ מָה
 תַּחֲזוֹ בַשׁוּלָמִית כְּמַחֲלַת הַמַּחְנִים: מָה יָבוֹ כְּעַמִּיךָ
 בְּנַעֲלִים בֵּת נְדִיב הַמּוֹקִי יִרְכִיךָ כְּמוֹ הַלְּאִים מַעֲשֵׂה
 יָדֵי אֶמּוֹן: שִׁרְרָךְ אֶגֶן הַסֵּהֵר אֵל יַחֲסֵר הַמְּזֹג בְּטַנְךָ

עֲרַמַת חֲטִים סוּגָה בְּשׁוֹשָׁנִים: שְׁנֵי שְׂדֵיךָ שְׂדֵי
 עֶבְרִים תֵּאֱמִי צְבִיָּה: צִוְאַרְךָ כְּמַגִּדֵל הַשָּׁן עֵינֶיךָ
 בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן עַל שְׁעַר בֵּית רַבִּים אִפֶּךָ כְּמַגִּדֵל
 הַלְּבָנוֹן צוּפָה פָּנֵי דְמָשִׁק: רֹאשְׁךָ עָלֶיךָ כְּפַרְמֶל וְדִלֵת
 רֹאשְׁךָ כְּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרֵהֲטִים: מָה יִפִּית וּמָה
 נַעֲמֶת אֶהְבֶּה בַּתְּעַנּוּגִים: זֹאת קוֹמַתְךָ דְּמִתָּה לְתַמּוֹר
 וְשְׂדֵיךָ לְאַשְׁכְּלוֹת: אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמּוֹר אַחֲזָה
 בְּסוֹסְנָי וַיְהִי נָא שְׂדֵיךָ כְּאַשְׁכְּלוֹת הַגָּפֶן וְרִיחַ אִפֶּךָ
 כְּתַפְנוּחִים: וְחַכְךָ כִּיִּין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים
 דּוֹבֵב שִׁפְתֵי יְשָׁנִים: אֲנִי לְדוּדֵי וְעָלִי תְּשׁוּקָתוֹ: לְכֹה
 דּוּדֵי נִצָּא הַשָּׂדֶה נְלִינָה בְּכַפְרִים: נִשְׁפִּימָה לְכַרְמִים
 נִרְאָה אִם פָּרְחָה הַגָּפֶן פֶּתַח הַסְּמִדָּר הַנִּצָּו הַרְמוֹזִים
 שָׁם אֵתָּן אֶת הַדֵּי לָךְ: הַדּוּדָאִים נָתַנּוּ רִיחַ וְעַל
 פֶּתַחנִי כָּל מַגִּדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוּדֵי צִפְנָתִי
 לָךְ:

ח. מִי יִתְנֶךָ כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי אֲמִצְאָךָ בְּחוּץ אֲשָׁקֶךָ
 גַּם לֹא יִבּוֹזוּ לִי: אֲנִהְיֶךָ אֲבִיָּאךָ אֶל בֵּית אֲמִי תִלְמַדְנִי
 אֲשָׁקֶךָ מִיִּין הַרְקָח מֵעֶסֶס רְמוֹנֵי: שְׁמָאלוֹ תַחַת
 רֹאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקְנִי: הַשִּׁבְעָתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַיִם מָה תַעֲרִירוּ וּמָה תַעֲרְרוּ אֶת הָאֶהְבָּה עַד
 שִׁתְּחַפְּצִי: מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל
 הַיָּדָה תַחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרְרֶתֶיךָ שְׁמָה חֲבַלְתְּךָ אֲמָךָ
 שְׁמָה חֲבַלָה יִלְדֶתְךָ: שְׁיִמְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ כַחוֹתֶם

עַל זְרוּעֶךָ כִּי עֵזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה קִשָּׁה כִּשְׂאוֹל קִנְיָה
 רִשְׁפִּיָּה רִשְׁפִּי אִשׁ שְׁלֵהֲבַתְיָה: מַיִם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ
 לְכַבּוֹת אֶת הָאֶהָבָה וְנִהְרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּנָה אִם יִתֵּן אִישׁ
 אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֶהָבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ: אַחֻוֹת לָנוּ
 קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ מָה נַעֲשֶׂה לְאַחֻתֵנוּ בַּיּוֹם
 שְׂיִדְבֵר בָּהּ: אִם חוֹמָה הִיא נִבְנָה עָלֶיךָ טִירַת כֶּסֶף
 וְאִם דָּלַת הִיא נִצְוֵר עָלֶיךָ לֹחַ אֶרֶז: אֲנִי חוֹמָה וְשָׂדֵי
 כַּמְגִדְלוֹת אֲזוּ הֵייתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם: כָּרֶם הִיָּה
 לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמִּזֹּן נָתַן אֶת הַכָּרֶם לְנֹטְרִים אִישׁ יָבֵא
 בְּפָרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף: כָּרְמִי שְׁלִי לְפָנַי הָאֶלֶף לָךְ שְׁלְמָה
 וְכִמְאֻתִים לְנֹטְרִים אֶת פְּרִיו: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים
 מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׂמִיעֵינִי: בָּרַח דּוֹדֵי וְדָמָה לָךְ
 לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרֵי הָאֵילִים עַל הָרֵי בְּשָׁמַיִם:
 (יַחֲזוֹר עַל הַפְּסוֹק):

הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ
 הַשְּׂמִיעֵינִי:

לאחר קריאת שיר השירים יאמר:

רַבּוֹן כָּל-הָעוֹלָמִים, יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יִאֲדוֹנָי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
 שְׂבוּכּוֹת שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר קָרָאנוּ, שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. וּבִזְכוֹת
 פְּסוּקֵינוּ, וּבִזְכוֹת תְּבוּתֵינוּ, וּבִזְכוֹת אוֹתֵינוּ, וּבִזְכוֹת נִקְדוּתֵנוּ, וּבִזְכוֹת
 טְעָמֵינוּ, וּבִזְכוֹת שְׂמוֹתֵינוּ, וְצִרּוּפֵינוּ, וְרִמּוּזֵנוּ, וְסוּדוּתֵנוּ – הַקְּדוּשִׁים
 וְהַטְּהוּרִים וְהַנּוֹרָאִים – הַיּוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ, שֶׁתְּהֵא שְׁעָה זוֹ שְׁעַת רַחֲמִים,

שַׁעַת הַקְּשִׁבָה, שַׁעַת הָאֲזִנָּה, וְנִקְרָאָהּ וְתַעֲנֵנּוּ, נִעְתִּיר לָךְ וְהַעֲתֵר לָנוּ.
 וְתִהְיֶה עוֹלָה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת שִׁיר הַשִּׁירִים כְּאִלּוּ הִשְׁגֵּנוּ כָּל-הַסּוּדוֹת
 הַנִּפְלְאִים וְהַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמִים וְסֻתּוּמִים בּוֹ בְּכָל-תְּנַאֲיוֹ, וְנִזְפָה
 לְמָקוֹם שֶׁהַנִּפְשׁוֹת הַרוּחֹת וְהַנְּשִׁמוֹת נִחְצְבוֹת מִשָּׁם, וּכְאִלּוּ עָשִׂינוּ כָּל-
 מַה-שִּׁמְטֵל עָלֵינוּ לְהַשִּׁיג, בֵּין בְּגִלְגּוֹל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוֹלִים אַחֲרָיִם, וְלִהְיוֹת
 מִן הָעוֹלָיִם וְהַזּוֹכִים לְעוֹלָם הַבָּא עִם שְׂאֵר צְדִיקִים וְחַסִּידִים. וּמִלֵּא כָּל-
 מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה לְעִבּוֹדְתֶךָ, וְתִהְיֶה עִם לִבֵּנוּ וְאִמְרֵי בֵּינוּ בְּעַת
 מַחְשְׁבוֹתֵינוּ, וְעִם יַדֵּינוּ בְּעַת מַעֲבָדְנוּ, וְתִשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה וְהַרְוַחָה
 בְּכָל-מַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ. וּמַעֲפֵר עֲגִינֵנוּ תִקְיַמְנוּ, וּמֵאֲשִׁפוֹת דְּלוּתֵנוּ תְרוּמְמוּנוּ,
 וְתִשִּׁיב שְׂכִינְתֶךָ לְעִיר קֹדֶשְׁךָ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

שִׁירֵי דָוִד וְתַשְׁבְּחוֹת

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא, דְּזַבִּין אָפָא בְּתַרֵּי זַוְיָי.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא שְׁנַנְרָא, וְאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אָפָא בְּתַרֵּי זַוְיָי.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מְלָבָא, וְנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אָפָא

בְּתַרֵּי זַוְיָי.

וְאַתָּא חוּטְרָא, וְהִפָּה לְמְלָבָא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה

לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אָפָא בְּתַרֵּי זַוְיָי.

וְאַתָּא נַנְרָא, וְשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְמְלָבָא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא,

דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אָפָא בְּתַרֵּי זַוְיָי.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מִיָּא, וְנִכְבָּה לְנַנְרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְמְלָבָא,

דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אָפָא בְּתַרֵּי זַוְיָי.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וּאֶתֵּא תּוֹרָא, וְשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף לְחוּטְרָא,
 דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְּאֶכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲפָא
 בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וּאֶתֵּא הַשׁוּחֵט, וְשִׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא,
 דְּשִׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְּאֶכְלָה
 לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲפָא בְּתַרֵּי זַוְיָ.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וּאֶתֵּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְשִׁחַט לְשׁוּחֵט, דְּשִׁחַט לְתוֹרָא,
 דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא,
 דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְּאֶכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲפָא בְּתַרֵּי זַוְיָ.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וּאֶתֵּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁחַט לְמֵלֶאךְ הַמּוֹת, דְּשִׁחַט
 לְשׁוּחֵט, דְּשִׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא,
 דְּשִׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְּאֶכְלָה
 לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲפָא בְּתַרֵּי זַוְיָ.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

אַחַד אֲנִי יוֹדֵעַ. אַחַד

אַחַד מִי יוֹדֵעַ?
 אֱלֹהֵינוּ שְׂבִשְׂמִים וּבְאַרְץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם לִזְכוּת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִזְכוּת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִזְכוּת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִזְכוּת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִזְכוּת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁבַעֲרָה מִי יוֹדֵעַ? שְׁבַעֲרָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁבַעֲרָה יָמֵי שַׁבָּתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מְשֻׁנָּה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַי לַוְחוֹת אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שְׁבַעֲרָה יָמֵי שַׁבָּתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מְשֻׁנָּה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַי לַוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

הַתְּשָׁעָה מִי יוֹדֵעַ? תְּשָׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. תְּשָׁעָה יָרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שְׁבַעֲרָה יָמֵי שַׁבָּתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מְשֻׁנָּה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַי לַוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדֵעַ? עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֶשְׂרֵה דְבָרֵי־א. תְּשָׁעָה יָרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שְׁבַעֲרָה יָמֵי שַׁבָּתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מְשֻׁנָּה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַי לַוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

אֶחָד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד עֶשֶׂר אָנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד עֶשֶׂר פּוֹכְבֵי־א. עֶשְׂרֵה דְבָרִיא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִיֶּלֶה. שְׁבַעַה יָמֵי שְׁבֵתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם עֶשֶׂר אָנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטֵיא. אֶחָד עֶשֶׂר פּוֹכְבֵי־א. עֶשְׂרֵה דְבָרִיא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִיֶּלֶה. שְׁבַעַה יָמֵי שְׁבֵתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אָנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִדְיָא. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטֵיא. אֶחָד עֶשֶׂר פּוֹכְבֵי־א. עֶשְׂרֵה דְבָרִיא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִיֶּלֶה. שְׁבַעַה יָמֵי שְׁבֵתָא. שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח וביציאת מצרים ולספר בנסים ונפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו, עד שתחטפנו שינה. (שו"ע סתפ"א ס"ב)
הריני מזמין לקיים מצוות לעסוק בהלכות פסח ויציאת מצרים
כל הלילה כאשר ציוה השם

תם ונשלם
בשבת והודיה לבורא
עולם

בצדקה תכונני
נותנים את הלב לנוזקים

